

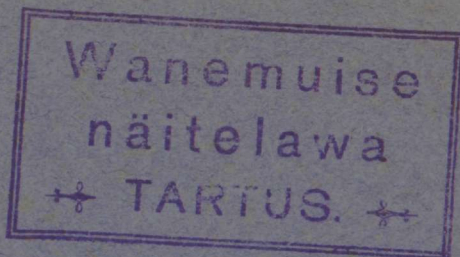
©267.

5902

Kirikumõisa Riike.

E.Schlaikjer.

74

Eesti Üliõpilaste
Seltsile - Tartus
Wanemuise näitelawa

Eesti Üliõpilaste
Seltsile Tartus
Wanemuise näitelawa

Kirikumõisa Püike.

Komöödia kolmes waatuses.

Erich Schläpfer.

Tõlkinud A. Markus.

Wanemuise
näitelawa
TARTUS.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76189

Galifed.

Õpetaja Hans Dahl.

Prõna Dagmar von Helzen. Uloshu =
fift, tema õde.

Svend Dahl, Stud. med., tema wend

Riise, tema kõõgitudruk.

Malming, aurufaeveski omanik,
Rootsi konsul.

Wana Krifchan, tema kiriku =
mäislas.

Christopheren, noor figariwabriku
tööline.

Conrad Schmidt, kingsepp.

Tegewufe Koht: väikes Läänemere
rännalimmas, Põhja-Schleswigis,
juwel.

Epimene vaatus:

Ruumikas, vajukas rõdutuba.
Tagajinas paistab läbi avatud ukse
päikepaisteline aed, mille kruusitud
teed ja rohuplatšid väga puhtasti kor-
raldatud on. Selle taga rannäärne
tee ja meri, nagu kauge finas peegel,
mis vahetewahel mõne valge purju läbi
elustatud saab.

Läbi aia tulewad proua von Helzen
ja Malming. Neid nähtakse väljas-
Riikega raakivat ja kuuldaske imes-
tuse hiinet: „Juba ära?“ – Siis lahkub
grupp ja Riike ruttab el tuppa.

Riike (pääle selle kui ta pahempool
esoleva laua päält lina wõtnud, fiske-
astujatele). Kui farfad ehk fiin isset
wõtta soowivad – õpetaja herra peab
kohe tulema. Tä läks õige wana
ära. (Lahkub kiirelt toast, nagu ta
tulnud ja lähel wälja aeda, kus ta
Kana Kriphaniga jeltfis-töös on.
Jargnewa etenõu ajal ei ole neid näha.)

Pr. v. Heltzen (fate, valgetoerd, elegant
pifut juba liiga julgelt riides. Kirgline,
aga tore olekus). Mis-te ütlete?
Juba ära! Hommiku vara kella
8 ajal!

Malming (laiasöaline kogu, kõigepa-
remas-mahe ras. Intelligent ja energi-
line. Juhutuval korral vali ja vägi-
valdne. Peab luugu pakfudest loomis-
test ja muult sellefarnafest. Hele su-
hellikond ja olekubar). Juba am-
mu ära, armuline proua!

Pr. Heltzen. Ah ja, juba ammü! - Selles
pühitsetud mafas oled ise oma meelest
järis-patune.

Malming. Teie mõtlete üleilal laewa-
foidu päale?

Pr. Heltzen. Laewafoidu päale vähem -

Malming. Kui jelle päale, mis-järgnes.
Teie olete tõesti väga ülemealne.

Pr. Heltzen. Ainult ülemealne?

Malming. Ja ilus, proua Dagmar.

Hilgawalt ilus!

Pr. Heltzen. Süsgi natuke nelig julge,

arwas keegi väikelinna preili.^{5.}

Malming. Kadidus, poena Dagmar!
Just see teigi teid nõnda soovastavaks.

Pr. Heltzen. Nii tulifeko- ja uimastava-
waks, ütlesite teie - kui teie tormijook-
su algasite.

Malming. Leda ma ütlesin. Teie leid-
site aga oma kindluse õige pea jälle
kätte.

Pr. Heltzen. Kas ei pidanud ma seda?
Kui teie tormijooksu alustasite, ehk
küll võiduks mingit lootust ei and-
nud.

Malming. Siis oli see ainult koht -

Pr. Heltzen (kopett) Võib olla.

(Käesundlemine. Väike wahaeg.)

Malming. Lähetate teie tulewaks tal-
waks Kopenhageni?

Pr. Heltzen (nawatades). Ah, teid hu-
witab juba - koht?

Malming. Kvalikult ütelda - ja -
just laadik, kus - ma jelle jõjalist
väärtust tundma olen õppinud.

Pr. Heltzen. Noh, võib olla. Selle

üle õffustab minu⁶ mees.

Malming (naeratahes) Tee mees?

Pr. Heltzen. Ei, palun tõsijelt - minu mees. Et tema õffused enamasti ikka minu soovidega kokku käivad, on juhtumine.

Malming. Ehk ka mitte juhtumine oma kultuur-ajalooliste uurimiste kõrval tunneb ta ju ainult teid.

Pr. Heltzen. Ah ja, ta armastab mind.

Malming. Ta jumaldas teid.

Pr. Heltzen. Võib olla. Nii emalt-

Malming. Oma tagasihoidlikus-
mu mooda.

Pr. Heltzen. Väga tagasihoidlik.

Malming. Ja nii peene -

Pr. Heltzen. Waata, waata!

Malming. Ja nii liigutavalt järele-
andlik -

Pr. Heltzen (ei niisk). Ja selle juures
ufaldaw nagu laps! Jah, seda
ma usun, - see mees-meeldib herra
konfuleite.

Malming (jeda tähelepäanemata). Tema
käidaks igat teie joovi.

Fr. Heltzen (kahemõtteliselt). Na, igat -
Malming jgat - tingimata!

Fr. Heltzen. Mute? Sui ma müüd näitu
üks temalt üht kenat, eigehästi alal-
hoitud eksemplari mõneft konfulift pa-
luskjin - nü minu eratarwitufeks -
mis - joo?

Malming. Noh, joo-wift küll -

Fr. Heltzen. Kas näete, ka minu mehe
worus ei ole piirita! Aga rahustage
ennast. Mina ei palu temalt konfuli-
mul on juba üks. Ja hästi alalhoi-
tud on ta ka.

Malming. Tõepoolest - ja, jooia dag-
mar, mina olen teil!

(Käefuudlemine)

(walgas näike Riiket mööda jooksinna,
ta hüüab jookstes: „Puttu, Krifchan,
ruttu! Nüüd joo teile poole!“ Warsti
pääle jelle paterdab wana Krifchan
Kangete jalgadega mööda.)

Pr. Heltzen (täiesti ruttu üles, taja, natu-
kuse chmatanult). Koht - see ei ole
ka siin just siinmis. Ma ei uvalda jeda
kõõgetudrukut mitte juugi! (Läheb
Malmingift mööda)

Malming. Räägitakse, et terra siin
käsija olla.

Pr. Heltzen. Ja sellega räägitakse õigust
Minn wend kaib terraga nagu oma-
juugufega ümber.

Malming. See kaib ju terra põhjus-
moletega kokku, alama rahwaga
nõnda ümber käia.

Pr. Heltzen. Jah, need õnnistatud põh-
jusmõtted! Ma ufun, ta teeb ifegi
oma jutlused selle hüdruruga koos.

Malming. See olla arukas inimene!

Pr. Heltzen. Igatahes on ta arukas,
kui minn wend. See on tõesti meis-
ter omas ametis! Mitte kõõgetud-
rukutgi ei saa ta palgata, ilma
et selle juures midagi kompromitte-
riwat wälja ei tuleks.

Malming. Ütelge ometi - Kas ei oleks

Võimalik teie herra⁹ wenda abielluse
 astumisele juhtida?

Pr. Heltzen Armas-konful - prohoetid
 ei heida abielluse. Abielluse keitmine
 on ju wiimati inimlik -

Malming (cynisch). Koguni waga
 inimlik.

Pr. Heltzen. Koh, jis. Sellega, mis-inim-
 lik, ei ole temal midagi tegemist. Tääl
 - waadake (näitab wastiku tundmusega
 juure furnapildi pääle, mis tagaseinas
 ühe kummuti pääl seisab.) Mis-te selle
 kohta ütlete?

Malming. Selle waga pildi kohta?

Pr. Heltzen (juure läilusega). Ei, selle
 inimise kohta, kes-omale furna
 tuppä seab!

Malming. Ainult fimbol, armuline
 proora.

Pr. Heltzen (kindlusega). Ja, aga nii-
 juurine fimbol, mis hingata ei lafe!
 Ohku, konful, ohku! Kiskuge aken
 lahti! Selles majas oldakse harge!

Malming. Meie oleme õpetaja majas.

Pr. Heltzen. Ah ja - see'p see ongi!
Palawinu haigeid karastatakse
kondijuttudega ja minu wenda las-
takse õpetajaks hakata - (hingab
äritatult)

Malming. Teie olete ilmalaps; armu-
line proua!

Pr. Heltzen. Jah, jumal tänatud!
See on küll ka inimustele, kes ilmas-
lawad, kõige mõistlikum. Kas teie
ei tunne seda ise, et jün alati nü-
juguine isäraline waimline õhk on?

Malming. Ümber nagu mõnes haige-
majas.

Pr. Heltzen (jeda mõtet isäi arutades.)
Jah, nagu haigemajas, kus haawu
kõidetakse. Nii holetufese jäetud
haawu, mis-halwaks on lainud.

Malming. Waele rahwa haawu.

Pr. Heltzen. Puh - ja! arme kõnele-
me sellest - Jafis jumaldatakse
weel haawu ah! (Läilus.)

Malming. Et õdetwenda nii wähe
sarnasid olla woiwad!

Pr. Heltzen. Poolõde" ja poolvenda, herra
konful! Minu vend on esimest abielust -
Malming ja, ja -muidugi! Tee herra
ja esimene abielu oli lühikene.

Pr. Heltzen. Sinult mõni aasta -
(aia-kiulurke õpetajat kõnelevat.)

Pr. Heltzen tagant jinaft). Tuldasse!
Õpetaja (tuleb läbi aia, jale kuju, jün-
dufeta riides, aga sellejipäraft elegant.
Tumefinine joppa ülikond. Pehme kübar.
Umber-nagu hääft perekonnast meremees.
Awalik ja rõõmus. Sinult waketewahel
heljub kofidus nagu wari tema näo üle).
Ah, eks-näe! - Nii wara ja juba
külalised majas!

(Tõretus)

Malming Jaska weel mitte wara
küllalt, et õpetaja herrat kätte saada.
Õpetaja. Pääl on teil õigus. Ma tõu-
sin päikesega ühtlasi üles ja läksin
mere äärde.

Malming. Hm! Meri on teil ju õie-
ti ütelda päris külje all.

Õpetaja (näitab wälja). Tee arwate

Jeda jääal väljas¹² - see on lahe, herra
konful, nõnda ütelda, meri kodufeks-
tarvitufeks. Päriss õige meri on kau-
gel väljas - jääal, kus ta wabaks ja
puntuwataks on jääanud.

Pr. Heltzen. No - ja jääal käifid jina?
Õpetaja (õnnelikult). Jah, mina
olin jääal juures, kui meri ja mets-
fimeft hommikutundi puhitfevad.
Lootufe järle ei läinud teil aeg ig-
maks?

Pr. Heltzen (lühidalt). Ma tänan-
si!

Õpetaja. Ah, Dagmar, meie kodu-
maa on nii ilus! Eks ole, herra
konful?

Malming. O, kahtlemata!

Õpetaja. Ja kui ilusa koha pääl
kirikumõts-feifab!

Malming. Jhusamal ei saa ta olla-
gi.

Õpetaja. Eks ole? - Ja kobe maja
taga kirik! Ihoige kõrgemal kalda
feljandikul. Laialdafe väljawaatega

üle maa ja mere! ^{13.} Kõik järab üm-
berringi.

Malmring (kuiwalt). Ja - Säält ülevalt
on oige kena wäljawaade.

Pr. Heltzen (wahete legades). Matakht-
sin oieti sinuga mõne asja üle rää-
kida, Hans.

Õpetaja Ole nii häa!

Malmring. Kui herrafed lubawad, siis
jätan ma nüüd jumalaga.

Pr. Heltzen. Agamispärast? Need on
koguni igapäewafed asjad.

Malmring. Kui ka. Ma pean Rootsi
ladamase isitma.

Pr. Heltzen. Ah - siis ei taha meie
teid muudugi mitte tagasi hoida, ar-
mas konful. Jällesagemiseni!

(Käepuudlus)

Malmring. Hääd päewa, õpetaja
herra!

Õpetaja. Hääd päewa, herra konful!

(Saadab teda wälja rõdu pääle. Tema-
le järele) Päike kõrwetab juba tub-
listi! (Konful wastab tagasi. O. ja!?)

Opetaja (tagasi tules) Na, mis siis
minu (kergelt kumardades) penikestel
õel mulle ütelda on?

Pr. Heltzen (enele päale alla waadates).
Jlus, mis?

Opetaja. Otse hülgaw -

Pr. Heltzen. Ja sul ei ole selle juures
midagi kõnbluse wastast laita?

Opetaja. Mitte kõigewähematgi!
Ma soomustan selle üle.

Pr. Heltzen. Na waata! Siis ei ole
ja weel täitja kadunud.

Opetaja (naeratades). Ma ei ole üle-
üldse mitte kadunud.

Pr. Heltzen. Pft! - waikime sellest!
Tublisti allapoole libisemas, mu ar-
mas.

Opetaja (raputab naeratades-pääd).
Noh - ja siin uudis?

Pr. Heltzen. Soend tuli eila õhtu
Münchenist kodu.

Opetaja (soomfalt). Mis, Soend?
Ja jeda kunden ma alles näinud. Ja-
miks ta eila õhtu minu poole ei tul-

nuud!

Pr. Heltzen. See ei läinud ju mitte,
sina pidafid palvetundi.

Õpetaja. Mina pidafin oma ühefuses-
kirjanduslist ettelugemist.

Pr. Heltzen. See on ka palvetund, ai-
nult teise fõruga.

Õpetaja (kindalt). Õde —!

Pr. Heltzen (ärewalt). Ja, mis see siis
nuud on? See terve wennastamine
koisfuga inimestega on ufuhullus-
tus!

Õpetaja. Jätame parem selle kõne-
aine —

Pr. Heltzen. Koguni rõõmuga!

Õpetaja. Siis Soend —

Pr. Heltzen. — on tulnud ja meie
tahtsime lõbusõitu toime panna.

Tules ja kaaja?

Õpetaja. Kga iseneseltgi mõista.

Pr. Heltzen. Minu mehe wenda ooda-
kavje ka.

Õpetaja. Leitnanti —?

Pr. Heltzen. Ja — oma noore prouaga.

Ülehomme.

Opetaja (küüvides) Ülehomme?

Pr. Heltzen. Nojah - ülehomme
oleks see lõbusbit.

Opetaja. See on täbar.

Pr. Heltzen. Missäparast?

Opetaja. Lest et ma ülehomme Karo-
kuse seltsiga wälja löidan.

Pr. Heltzen. Karokuse seltsiga - nende
väljateenimise nappi wendadega?

Opetaja. Noh, ja -

Pr. Heltzen. Ja nende naesed ka kaa-
jus?

Opetaja. Jeeenelestgi mõista.

Pr. Heltzen (naerab pilkawalt). See
läheb ju ikka paremaks!

Opetaja (wähe kärehtult). Aga ja
tead ju armine, et ma liige olen.
(wäheaeq.)

Pr. Heltzen (rahulifelt). Ja kuhu
reis- siis läheb?

Opetaja. Wildparkis.

Pr. Heltzen (ruttu ümber). Siina, see
ei ole kõigi!

Õpetaja. Miks-mitte^{17.}

Pr. Heltzen. Left et see meie kõigestoredam
restoranssi.

Õpetaja. Aga mina ise korvaldajin
jeda asja.

Pr. Heltzen (pilkava wiisakusega). Ah ja,
joo-muidugi! Siis-jündis-see muidugi
sinu pärast. Niimati ufub peremees
weel, et meie wemmastuft jobitada ta-
hame - meie ja sinu karstrukewennad!
Meie läheme nimelt ka Wildparki,
mon frère!

Õpetaja. No waata! Siis-woin ma
ju kaks-kärbeft ühe hoobiga lüüa!

Pr. Heltzen (külmalt). Sellest löbust
pead ja küll itma jääma, kardan
ma.

(Wäljas kuuldaske waljut jödlenda-
mist, siis-tõrnab Svend jisse.)

Svend (noor, naiv, lobus-kuurik. Tere-
tab oma wenda ülewõlawa rõõmuga.
õde tõmbab emast teretuse ajal taga-
si). Pastor-wend-mees-! Kuidas-
käsi käib?

Opetaja Toredesti, mu pöeg, päris
hästi!

Svend Sa oled siis tõesti nüüd õpeta-
ja?

Opetaja Juba terve aasta oja!

Svend Ütle ometi - pead ja nüüd
juttu ka?

Opetaja (naeratahes). Jga püha-
päeval!

Svend (waimustatud). Tead, see on to-
re! Jeda tuleb ma kuulama! Jga
pühapäew! Raamatud jääwad tä-
nawusel wahel ajal nurka -

Pr. Heltzen Pardon - et ma jeda-
waimustust segan! Ehk waff
jäänud ja koige epite pastori he-
rat nõnda kaugele liigutada, et ta
meie lobusidust oja wõtub.

Svend (arusaamatalt). Kuidas-nii?

Pr. Heltzen Mul ei ole üldse kahjuks-
õnneks-antud karoklaste üle wõitu-
saada. (Tõmbab kindad kätte)

Svend (imestades). Kelle üle?

Pr. Heltzen Karoklaste üle! (on

kindad kätte tõmmanud.)^{19.}

Svend. Lähed ja?

Fr. Heltzen. Ma pean! Jumalaga, väike!
Tü omaafi hästi! (üksluiselt)

Jumalaga, Hans!

Opetaja. Pean ma kind —

Fr. Heltzen. Saatma? Ma tänan!

See oleks-üleannu! Hääd päewa!

(Opetaja saadab ta välja)

Svend (kui õpetaja tagasi). Mis siis
Dagmaril õieti oli?

Opetaja. Halvas tujus.

Svend. Missärast siis?

Opetaja. Tühjad asjad! Sellepärast et
mina ülehomme karakuselehti välja
jõidust oja võtan.

Svend. Ja, pead ja siis jeda?

Opetaja. Muidugi pean ma —

Svend. Ahaa, ma mõistan! Kui

vaimulik mees pead ja kaafas ole-
ma. Et kõnet pidada ja nõnda.

Opetaja Kui seltsluse pean ma
kaafa minema, Svend.

Svend. Ah ja! Sa oled aumlike —

nii umbes nagu ^{20.} protestor.

Õpetaja. Mina olen päris haruline
lihtluige.

Soend. Päris tõsine liige —

Õpetaja. Jah

Soend. Ah mis! — Nõnda ütelda
tegew nende inimeste seas?

Õpetaja (naerdes). Tõesti tegew.

Soend. Hm.

(wahaarg)

Soend. Ütle õige, kas ja nüüd siis
enam mitte midagi ei joo?

Õpetaja. Mitte midagi.

Soend. Põhjalikult mitte midagi?

Õpetaja. Põhjalikult —

Soend. Mitte ialgi?

Õpetaja. Mitte ialgi!

Soend. Hm. Hull tegu! (Langeb
mõttesse, nagu tahaks asja tõsise-
malt järele mõelda, siis ennast
jellest lahti kiskudes, järsku, kõufe-
wa hooga.) Ei — ei — ei! Pead ja,
jäl olen mina küll täiesti selle
vastu! Inimene ei wõi omesti alati

justlusi pidada!

21.

Õpetaja. Aga väikene —!

Soend. No ja! Kui ta mitte juna
ei tohi, mis ta siis peab tegema,
kui ta midagi ei tee?

Õpetaja. Aga sul ei ole ju sugugi
waja firmad liikmeks astuda. (Kõha-
tab.) Oleme korraks tofised, Soend!
Waadata, minuga ja wanemate majaga
ei ole enam koik nii, nagu ta ware-
malt oli —

Soend. Sul on wanamehega midagi?

Õpetaja (nikutab). Soend, eks ja näe
— jätul ka?

Õpetaja. Minul ka —? Ja kel siis
muidu veel?

Soend. Na, minul ometi, mees! Ma
wain sulle ütelda — (liigutab)

Õpetaja. On siis asi nii halb?

Soend. Nii, kuidas sulle pääle waadata,
tead ja. Kui mina seda jutustan, ei
olegi hull. Kui aga wanamees seda
kajutab, nii kirglikult, tead, kirjas,
saäl on tal isearaline wuis asja

maalida - tal on ^{22.} päris-jumalaga
kollektiivi kujutada.

Õpetaja (naeratades) Lius on need
küll wõlad?

Loend. Jänesestgi mõista. Mis siis
muid?

Õpetaja. Noh, wõlad ifimises-pool-
aastas - see ei ole õmetus!

Loend. Waata, see rõõmustab mind -
(haarab tema näe). Lina ole õmeti
weel üks õpetaja, keda uskuda wõib.
Wanamees näib hirmus juur peeski-
mist olema.

Õpetaja. See on nii „wanameeste“
loomuses, Loend.

Loend. Aga see mõni ifearaline
hädä pole, mis-?

Õpetaja (raputab pääd) Oh, hoidku,
ei!

Loend. Noh, siis! Nüüd on üks ki-
rikslik autor teet minu poolt, nüüd.
peate alles midagi ära elama, kui
ma Müncheni lähen! - Aga mis
siis-finul oieti on? Jünnimehe, kes

ei purjuta, ei saa ju wõlgafid teha.
Õpetaja. Minuga on aji tõsijemus,
Loend.

Loend. Veel tõsijem? Toho pagan!
(Tuletab meelde) Ah jo - wabandus!
Õpetaja (kõrjub tagasi). Kuule
jüis! - Misagi wõõrastawat on minu
ja perekonna wahel astunud.

Loend (ilma õieti arusaamata). Wõõ-
rastawat - ahha! Täbar aji niisugus-
ne lugu!

Õpetaja. Ja kõigepehem on, see ei seisa
minu wõimuses seda kõrwale jaata.
Terwe minu tegeuus aratab nendes-
paha meelt, ehk vähemalt ei ole
nad sellega rahul ja minu tegeuus
on minu kohus.

Loend. Ja, aga - ja hakkafid
ometi perekonna nõuusolekul õpe-
tajaks.

Õpetaja. Pika wõitluse järele - jah.
Niisid wõõrastab niisid see wiis, kuidas
minu oma elusutsest aru saan.

Loend. On see jüis-nii haruldane?

Opetaja. Wõib olla^{24.} - Mul ei ole
waja sulle ütelda, kuidas meie üles-
kaswafime. Meie perekond ja kaks,
kolm teist perekonda kogu ümbrou-
les - see oli kõik. Linnaga puutu-
fime waevalt kokku - wast ainult
suis, kui ija mõnel ametlikul juh-
tunifel wälja astuma pidi. Ja
suis - muidugi ametlikult. Meie ei
käinud siin koolis - meil oli kodu-
kooliõpetaja. Meil ei olnud ühtegi
feltfimeest, ehk kui meil neid oli, siis
jalliti neid meie nooruse pärast.

Wahet jäi ikka teisma. Selle eest
käis meil omawanaadusliki külalisi.
Kopenhagenist, Hamburist, wõi
Londonist, kes meie linnale niija-
ma wõõrad olivad, nagu meiegi.
Meie maja rikkusele oli siin põhi
pandud ja ija elas siin, sest et sugu-
kond wanaast ajast laadik siit
pärit oli. Enam mitte. Meie ei
tundnud seda teifiti ja linn ei
tundnud seda ka teifiti ja mõle-

mad pooled olivad²⁵ rahul.

Loend. Noh jah - ja mis edasi?

Õpetaja. Lüs-tahtsin ma õpetajaks
hakarata kõigepäält esteetilistel
põhjustel.

Loend. Esteetilistel?

Õpetaja. Jah. Üks Kopenhageni
kirik ja jutlustaja tegiwad seda.
See oli minu meelest nü inimesus, kui
selgel finawal pühapäeval kiriku-
kellad üle suure linna helisesivad,
kui siis rahvahulk vilus-kirikus-
oostas ja vaimustatus fonaad kants-
list üle nende päade kolafivad! Ka
rahe minu ja rahva vahel oli
niivõisi olemas, nagu ta minuarust
olema pidi.

Loend. Ufklised põhjused ei ole siis
mitte mängus?

Õpetaja. Dieti ei. - Ma olin lapsest
jaadik ufklik, aga et ufklik olla,
ei ole ju veel vaja õpetajaks haka-
ta. See oli rõõmutundmus Kopen-
hageni pildi üle, mis malle raku

ei andnud.

26.

Soend. Ja kadus-see pärast?

Opetaja. Sugugi mitte! - Üliõpila-
jena nägin ma ikka ainult seda
pilti ja ei näinud enamalt ialgi
mujal, kui jelles Kopenhageni jut-
lustaja leivakorras.

Soend. Aga see pilt kadus-ruumaks-
omeli?

Opetaja. Jah. Mina ei saanud ju
juurde linna ja toredasse kirikusse,
maid viletsasse Nõmme külasse.

Soend. Noh, alustust pidid ju tege-
ma, Hans!

Opetaja. Ja muidugi, seda ritle-
sin ma Genevele ikka ka; aga
kõde oli nii kohutavalt teistjaguine,
kui ma seda omale olin ette kuju-
tanud.

Soend. Misjaguine siis sinu ette kuju-
tus oli?

Opetaja. Ma ei tea seda sieti enam;
ma ühün, ma unustasin vaikselt õpet-
lase elust küsajil külas. Mul heljus

ees, et ma ainult oia greeklastega
tegemist teha tahhfin.

Svend. Aga see ei olnud ju võimata.
Opetaja. See oli võimata, Svend!

Ma olin ju ainult ikka jeda Ko-
penhageni pilti enese ees näinud,
ei tundnud midagi muud, ei armasta-
nud midagi muud. Mäti, kui ma
ennast Kantoli pääl nägin, oli selge
finaw pühapäew, alati heliseivad
kellad üle püüliku linna ja alati rõ-
las minu jutlus jumala vägevusest ja
laia maailma juurusest. Ma ei olnud
põrnugi Natfarenlane, kui ma selle
pääle tagasi mõtlen.

Svend. Ma ei tea, aga mulle näitab, et
nõmmes ka päike paistab.

Opetaja. Ei, Svend, mitte ialgi! Mitte
ialgi ei paistnud ta jäl mulle! Waata,
muna ei seismud mitte kirikus, ma seisin
ühes wanas tundes. Kuuris, kus kodu-
nemise lõhn lehkas. Seinaid tilkufivad
niskusest; Kantfel oli wana ja koita-
nud. Ja siis need inimesed - Svend,

28.
ma tundsin hirmu. Sääl all istujivad
kõõst waevatud, muredest koormatud
talupojad, nürivate nägudega ja koku-
tavalt ofavõtmata pilkudega. Ei, see
ei olnud pühapäev! See oli kõige
hallim tööpäev ja minu jutlus kõlas
nagu loikav pilge! Nad wahtijivad
minu poole ülesse, nagu mõne woõra
ilmutuse poole, ja kuna ma kõnelesin,
kuna seinad minu sõnu tagasi kolada
laskjivad, kirjendas minu sees: See on
ju kõik vale! Oma terve waimus-
tuse olin ma jutluse siise walanud
ja ikka waljumini kirjendas-minu
kõrwas: Sa pilkad meid waeleid imi-
meisi, kes sääl all tuimralt istuvad!
Sa ei tunne misagi enam kaaga sellest
mis- ja ütled! Sa oled lihtne, harilik
waletaja!

(Wahedey)

Loend ja mis-see edasi?

Õpetaja ja -mis-see edasi. Kõige
ipiti tuli mulle põlew igatfus päale.

Ma igatlesin kodu järele, Dagmari

järele, firmu järele, kõigi²⁹ järele, mis ma
maha oliin jätanud. See näris-minu fees
nagu haigus! Minu wana ametiwend,
oma alati hiilgawa, raskake näoga,
oli mulle wastis. Tema muft kuub,
mis ialgi isna puhas ei olnud, oli
mulle laila. Tema rinnaelepe pääl
oliwad kohwiplekid ja ninatubaka
jäljed. Kuhu ma aga waatafin, kõik
haawas-minid. Ööd otja murdjin ma
omas-toas-pääd, ja ei suutnud aru saa-
da, mis-mul kõiges-jelles-wilistuses-öieti
asja oli.

Köend. Kas-ju kogudus-julle midagi
ei pakkunud?

Opetaja Mitte midagi - ei midagi
minid, kui kohutult. Need tumedad
kuurkad, kus-ma hingatagi ei saa-
mid. Need loomaajad, mis minus-
jalkust aratafiwad. Need inimesed,
kes peoga kaufist toitu ulatafiwad
ja jaäl juures nii arad ja umbed
oliwad, nagu elaks-nad inna weel
kõrge herra walju walitfufe all. See

30.
koik areatas minus hirmu. Ma ei
leidnud keifi fonu, kui raimlifelt
kangujäänute jaoks.

Loend. Jai see nõnda?

Opetaja. Kuude kaupa! - Kuni mul
ühel päeval filmad lahti laskivad
ja ma mõistfin, et ma epimest korra
eluga vastanufi jefin.

Loend. Eluga.

Opetaja. Eluga - jah! Mitte külaki-
rik, mitte mina vana ametivend
ja mitte talupojad ei olinud füüdi -
mina olin jün üleskohtune.

Loend. Sellest ei saa mina usna aru.

Opetaja. Mind oli petetud.

Loend. Petetud?

Opetaja (kirgelifelt). Ja muidugi,
petetud, järjekindlalt petetud, pete-
tud kultuud kõige peenemate abi-
nõundega.

Loend. Mille üle siis petetud?

Opetaja (tugevalt). Elu määratu
jürgawufe üle.

Loend (järele mõeldes, viivitades).

La arvad -

Opetaja. - Jeda, mis ma ütlen, Soend
Mind oli wangis-koitud ja nüüd seifin
ma wabal nimmel ja nägin esimest
korda maailma.

Soend. See kõik on nii fääralik, Hans.

Opetaja. Fääralik - see oli imetoline.
Ma olin nagu pime, kes korraga nägi-
jaks saanud ja nüüd kõiki inimestega
waatab, mis teistele igapäewaks jäänud.

Soend. Oli see siis õnn.

Opetaja. Õnn, nii fuur ja fugar, nagu
elu ise. Esimalt uimastas see mind. Ma
oleksin kõige armumini ühe päewaga
häaks teinud, mis ma aastate jookul
hooletuses jätanud. Sel päewal, kus ma
esimest korda ühe loomakarjase enese
poole wõitjin olin ma rikkama kin-
gituse saanud, kui kunagi enne.

Soend. Linnu seifukoord koguduse vastu
muutus siis ka paremaks?

Opetaja. Ja - pikkamööda - samm
sammult. Ma pidin nende keelt õppi-
ma, nagu paris wõoraft. Ma pidin

32

nendega kaasa tundma õppima; ma
pidin ennaft kolm korda päevas ära
jalgama; aga viimaks läks see mul
ometi korda.

Luend. Ja siis leidjad ja rahu?

Õpetaja. Rahu, Luend! Ma leidsin
oma elukutse, terve elu. Ma sain
alles väljas nõmme pääl õpetajaks,
kes väikeste rahva seas elab.

Luend. Mitte enam päälinna õpetaja
toredas kirikus?

Õpetaja. Ei, mitte enam seda.

Luend. Kahju, Hans, — see pilt oli
ilus!

Õpetaja. Mitte nii ilus, kui elu tõsi-
uus! Ma tahan kõigest oja võtta.

Luend. Nii siis aga alati igal pool
ühes —

Õpetaja. Igal pool ühes ja ikka
täis õnne.

Luend. Siis astusid ja ka karsklaste
jesska, et nendega ühes olla.

Õpetaja. Ja muudugi, et oja võtta

Luend. Hm.

Õpetaja. Mis-ja ütled ³³ nüüd kõige selle kohta?

Õvend (pääle wakaaja). Awalikult üteldud, Hans - - mina olen ikka nende põhjusemõtete poole hoidnud, milles-nüüd kasvatati.

Õpetaja (wähe rõhutatult). Ja muidugi.

Õvend. Ei, Hans, mitte nõnda! Linnuga on lugu muidugi teifiti. Waata, ma olen ju nii rumal, aga ma tahan kelmu olla, kui ma mitte jinu poole ei hoia!

Õpetaja (haarab tema käre). Sa oled häa pois, mu wäikene!

Riike (tuleb ruttu aiaft jisse. Kui ta wendajid näeb, ütleb: "Andke andeks!"

ja tahab tagasi astuda. Ta kannab harilikki kõõgutüdrukku rüüsid - hele kleit, paljad käed, walge tanu jne. Täis-olutuld ja energiat; ta liigutused on tulised, nagu wälk).

Õpetaja. Tulge aga jisse - mis te jiu tahate?

Riike. Ma tahtsin küsida, kuidas Joogiga jääb?

34
Loend (kes-keha ilmumise üle täiesti
inestanud on, astub natuke tagasi, et
Riiket waadelda).

Õpetaja. Noh, nagu alati, arvan
ma.

Riike. See ei lähe aga mitte - meie
ei wõi tänna omesti kell kaks juua.

Õpetaja. Noh, miks siis mitte?

Riike. Ift et teie kobe pääle kella
kabe ära minema peate.

Õpetaja. Aga omesti ikka pärast
kella kahte -

Riike. Noh - ja siis? Teie ei wõi
omesti kobe pääle jõogi minesut teha.

Õpetaja. Mis pärast mitte?

Riike. Na, jellepärast, et see mitte
hää ega terwipros ei ole ja et see ei
kõlba, kobe pääle jõogi mööda il-
ma ümber laududa.

Õpetaja. Aga, ma palun teid -

Riike. Ja, kui teie tahtmise järele
käia! - Teie teeskrite kõigepare-
mini õõfel ka weel tööd -

Õpetaja. Hää küll - millal siis -?

Riike. Noh, umbes ehk³⁵ 12 ajal. Juff
teil muidugi püudu ei ole - jelle jiska
käigu järele.

Opetaja. Nii siis kokku lepitud -
kell 12. Nüüd pöörake aga korraks
ümber! (Riike teeb seda) Waadake,
see on minu wend.

Riike (rõõmsalt). Ah! (Soendile) Teiff
on õpetaja herra jagedasti kõnelenud.
Soend. Seda ma ümür - Hans ja mina
oleme sõbrad.

Riike. Ja üliõpilane olete, eks?

Soend. Ja kuidas weel!

Riike. See on peenike! Üliõpilasi jal-
lin ma hästi.

Soend. Ja mina ilufaid kõõgitudou =
kuid.

Riike (rõõmsalt särades) Ka - siis!
(ulatab kätt, kuhu Soend waimustusega
jõhke patfio; käripigistuse, mis-pifut
kaua wältab)

Opetaja (kõhatab).

Riike (peatab). Mis ma ütelda taht-
sin - on muidu weel muidagi toime =

tada, õpetaja herra?³⁶

Õpetaja. Ei teaks praegusel filmapil-
gul midagi.

Riike. Kui ma nimelt ise jääl juures
ei ole, siis ei tee va' wana Krifchan
mitte töö kõrtgi.

Õpetaja. Siis minge aga wälja tema
juurede.

Riike. Ja loogiga - see jääb siis nõnda?

Õpetaja. See jääb nõnda.

Riike. No jah - siis hääd päewa!
(Pöörab kindla liigutusega kiirelt
ümber ja wuhiseb wälja. Mõõda min-
nes nikutab ta Swendi poole. Wae-
walt rōdu pääl, hüüab ta juba) Kri-
fchan! Krifchan!

Swend (kui Riike ära on, waimustufe-
ga). Siina, see on tore tüdruk!

Õpetaja (naeratades). Leiaid ja?

Swend. Seda ei maksa küsidaagi.
See on lihtsalt waimustaw naesterah-
was! See järab ju üleni elujõuult
ja nii chix on ta!

Õpetaja (ikka tafase naeratusega).

Ja, chik on ta - nii ³⁷ oma moodi.

Svend (teise rahuliku tooni ofatades). Nii oma moodi - nii oma moodi. Tead ja, sellest jaan nüüd mina paremini aru.

Õpetaja. Sa oled ju päris vaimustatud.

Svend. Muidugi olen ma seda. Kas ma ei peaks rõõmustama, kui ma üht naesterahvast näen, kes terwiselt aina hülgab? Muidugi rõõmustan ma. Kui arstiteaduse jünger, pean ma seda lihtsalt.

Õpetaja. Sul on õigus, väikene! Ma arwajin nohe, et sa teaduslifelst vaimustatud oled.

Svend. Pilka kuidas ise tahad. Tüduruk on füisgi päris kalliskivi!

Õpetaja. Võib olla. Meie perekond waatab sellele pääle teifiti.

Svend. Meie perekond?

Õpetaja. Ja muidugi.

Svend. Meie perekond ei ole selle tüdurukuga rahul?

Opetaja. Justameenit.

Luend. Na - on see aga trobikond!

Mis neil siis jälle on?

Opetaja. Nii mõndagi, mis õieti ka minu elurüttega kokku käib.

Luend. Siin elurüttega? Sellest ei saa ma nüüd sugugi aru. Kõõgitiidrus on omeli kõõgitiidrus, see ei puutu omeli ufutiaadufesse.

Opetaja. Natsukeine omeli - kui ta õpetaja kõõgitiidrus on.

Luend. Mis siis õieti on?

Opetaja. Waata, see tiidrus oli waremalt ühe alama ametniku perekonnas teenimas. Need tõiwad ta järe kaasa. Ta on Berlinist -

Luend. Na ja -? Berlinist on hulga kaupainimesi - see ei ole omeli kellegi häbi asi?

Opetaja. Seda mitte; ta oli ka kõik need aastad häas kuulsuses. Kui see ametnik aga teise koha peäle laadeti ja mina tiidrusku oma teenistusse wõtjin, hakkas kellepeks mine

paare.

Svend (higawa aajatundmisega). Kade-
dus, tead sa, muid midagi! Kui üks
tõdruks elus on, läheb see alati nõnda.

Õpetaja. Sel puhul ei oleud see mitte
kadedus. Minu vastased tahtsid
mind kabada, kui nad tema mine-
vikku farjama hakkasid.

Svend. Leidivad nad siis midagi-
minevikust?

Õpetaja. Kahjuks - ja. Riike on
igatahes aastate eest ühe ekfiammu
läbi unnaft füüdlafeks teinud.

Svend. Ekfiammu läbi?

Õpetaja (kohmetult, taiale häilega).

Ja, ta on umbes nelja aasta eest Ber-
linis - ühele lappele elu andnud. -

Svend (eesmalt vähe chmatanult).

Ühe lappele? - Ja, aga - mis see
siis nümäti on? Nelja aasta eest!

Seda ei maksa ju enam kaaja
arwata. Larnane lappeleugu wa-
naneb omesti wüimaks.

Õpetaja. Noh, just nii ei waadanud

40
mina jeniini küll mitte selle asja
peäle. Aga ma ütlesin iseendale, et
inimene siisgi väga hästi aruo-
voib olla, kuigi ta korra eksinud
on.

Svend (vaimustatult). Tääl on jul-
õigus! Tääl on jul täitfa ja täiesti
õigus! Waata, mina tunnen ühte
naiskellneri Münchenis - (igat fil-
pi toom tades) täiesti aruo-
tud on ka laps olnud. Wahete wa-
hel on tal mõni.

Õpetaja. Aga väike -!

Svend. No ja - on ju lihtsalt tõeafi!

Õpetaja. Minu väikeste wenna elu-
karakused. - Peäle selle oli ka weel
midagi muud, mis mind kõige es-
malt julgustas. Mina olin ju kõi-
ge selle kore ilmafiuta põhjus -
ni ei wõinud ma juis tüdrukut hä-
dasse jätta.

Svend. Mitte mingil tingimisel ei
wõinud ja jeda.

Õpetaja. Täälegi oleksin ma sellega

ühtlasi oma vastaste⁴¹ eest taganemist.
See ei läinud ju mitte.

Loend. See oleks lihtsalt jehlapp olnud,
tead ja.

Õpetaja. Päälegi ei ole see ka kristlik,
tõdruksut just sel filmapilgul ära
jaata, kui tal käfi halvasti käima
hakkab.

Loend. Kristlik? Ma lüüan. Alatu
oleks see olnud!

Õpetaja. Egoismust oli ka mängus.
Ma tundsin tõdruksut päris rõõmu.

Loend. Seda ma usun!

Õpetaja. Kõik farab majas seest saa-
dik, kui tema juur on.

Loend. Peab ju farama - ta ise farab
ju kõige heledamini.

Õpetaja. Jah, tõepoolest, temas on
midagi faravat - ka tema juudi-
dus on farav.

Loend. No, vaata - jäl peab ju
jüda rünnus naerma!

Õpetaja. Üsna õige - nõnda see just
on. Mind rõõmustab ta ka, see

tervise värskus:

Wana Krifchan (tuleb roõdu päält
jisse ja jääb samalt ukse pääle
seisma).

Luend (kes-teda näeb). Kuule - see
wana mees on siin - ma lähen
minud.

Õpetaja (Krifchanile). Üks-filma-
pilt, palun! (Luendile) Miss-pärast
nii häkitfelt? Wana Krifchanil ei
ole midagi tähtsat asja.

Luend. Ma pean muidugi minema,
on aeg, et ma idafi saan.

Õpetaja. Noh - olgu - jälle nägemis-
eni! Tuled ja tana veel jia?

Luend. Ei, homme alles. Täna
pean ma korvaks linna waatama.

Õpetaja (naeratades). Ah! - Ja
ennast omas-ues seifuse näitama

Luend. Üheneftgi mõista - seda ka.
Ja mis teie ase ajasse puitub - mi-
na jään kindlaks. - Ja Riike, mitte
puituda ei tohi nad teda! Selle
pääle ole kindel!

43.
Õpetaja. No waata — siis peab ju
kõik hää poole pöörama! Æla hästi!

Leend. Jumalaga! (Kriifchanile)
Jumalaga, Kriifchan! (ära)
(wäike waheaq.)

Õpetaja (mõttes, naturelegafelt). Koh,
mis on siis õieti?

Kriifchan (Komberdab ligemalt). Ma
tahtjin nimelt kaebtuft tösta, õpe-
taja herra. Kaebtuft —

Õpetaja. Ja mis üle siis?

Kriifchan. Riike üle wäljas (näitab
wälja).

Õpetaja. Riike üle?

Kriifchan. Jah, ta on — (Kõige suure-
ma põlgatusega) nii rõõmus, õpetaja
herra?

Õpetaja. Ja selle üle tahate teie
kaebtuft tösta?

Kriifchan (Kindlalt). Jah — alati
on ta rõõmus.

Õpetaja. Aga see ei ole ju kellegi
õnnetus?

Kriifchan (nirisedes). Ja muidugi on

See õnnetus. Kui ⁴⁴ ta nimelt rõõmus
on, jookseb ta hia ja sinna. Nõukti
on ta ühel pool, nõukti on ta
teisel pool dia ferwas!

Õpetaja: See mõiks-teile ju ükskõik
olla

Krifchan: Ei, mitte fugugi! Ta ta-
hab ju, et mina ühes jooksen. Ma
pean alati jooksuma ja ikka jook-
ma ja see ei lähe ju enam!

Õpetaja: Noh, siis kõndige pikka-
misi.

Krifchan: Pikkamisi? Hehe! Täna
waga, õpetaja herra! Siis nimetab ta
mind -- "mana unimüts" -- (ägädamaks
minnes), ja -- ja -- togu -- ja -- Nii-
wiisi kutsub ta mind. Ja ma ei teagi,
mis see õieti on.

Õpetaja (naeratades): See on küll natu-
re hoolimata.

Krifchan (ikka ägedamalt): Ja siis
kõrkab ta mind filjatagant -- wupsti!
kõrkab ta. Kui ma midagi ütlen,
siis naerab ta. Jukka rõõmsamaks

läheb ta jõe veel.

Õpetaja. See näitab ju päris- tõeline sõda
olema.

Krišchan (ikka ärevamalt). Ja ometi
ei ole temal õigust minule midagi ütelda!
Tee elkäija seadis- juba nõnda. Kõõgi-
tõdruksul ei ole minule midagi ütelda!
Aga tema teeb seda lihtsalt.

Õpetaja. Ja mis- jõe nüüd jälle teha!

Krišchan. Ja nüüd pean ma puid pee-
neks- lõhkuma. Tema jaadab mind koo-
ki- aga minul ei ole kõõgiga mingit
asja. See ja õue- see on minu asi. Tema
jaadab mind aga firma- ta teeb seda!

Õpetaja. Minge ajotja jisse. Ma räägin
temaga.

Krišchan. Rääkige temaga, õpetaja
herra, aga tublisti, õpetaja herra, tub-
listi! See on alles naene, õpetaja herra
(nagu tahaks ta midagi õige halba
ütelda), päris õige naene!

Õpetaja. Minge aga nüüd! (Liiskab
ta pehmitult parempoolle ära.)

Õpetaja (läheb rõdule ja hüüab). Riike!

Riike (aiast) ⁴⁶ Õpetaja herra!

Õpetaja Tule korvaks jisse!

Riike (aiast) Kõhe, õpetaja herra!

Õpetaja (tuleb tuppaga tagasi; filmi-
pilk hiljem Riike)

Riike Mis on, õpetaja herra?

Õpetaja Wana kriichan oli siin.

Riike Eko ja näe! no jah? - Mis
ta siis teile jurtustas?

Õpetaja Ta peab palju jooksuma, ar-
was ta.

Riike Jooksuma - oh, see ei ole küll
võimalik! Kuidas ta seda siis teeb,
ütelge ometi? Jalgadega ta ju seda
ei saa.

Õpetaja Ehk oleks siiski parem temale
pääle rohkem armu heita.

Riike Häämelega - ma ei tea aga
ainult kuidas. Terve päeva läbi lo-
geleb ta ümber ja ei tee mitte kui
midagi. Wähem ei saa inimese ju
enam teha!

Õpetaja Ta on wana - mõtelge selle
pääle.

Kiike Wana: - Na, jellega on nüüd
afi väga mitmekesine. Kui ta kõrtfi
läheb, võib ta veel väga elav olla!

Õpetaja Krifchan ei joo aga jügugi.

Kiike Ei, jumal hoidku - ta lakub
ainult!

Õpetaja Seda ei ole ma mitte märga-
nud.

Kiike Seda ma usun - nii hullusti ei
jaagi ju lakkuda!

Õpetaja Mis te jellega arvate?

Kiike Na - teie ei märka ju ülevõlde
midagi, mis - tega tehtakse!

Õpetaja Kuidas - nii?

Kiike Na - teie ei näe ju, kuidas
maailmas - asju aetakse!

Õpetaja (naeratades) Arvate tõesti?

Kiike Ja kuidas - veel! - Jafand ju -
mal, kui ma ainult ühe korra vabele
lõigata tohiksin! Ühe ainfama
korra! (Lõob oma käewarte pääle.)

Waadake korra - neid käewarfi!

Õpetaja Käewartega ei ole võimalik
iga asja ära õienda.

48.
Kiike on aga hää äji paar niisu-
guft tugewat käewart, õpetaja herra
õige palju lootust jumala pääle
ja siis sin (tõstab käed üles) need
tublid käewarred —

Õpetaja. Kellele teie siis õieti naha
pääle tahate kippuda nende (ainab
tema liigutust järele) nende käewar-
tega?

Kiike. Kellele? — Hm. (Paulje) Mis te
õige õnnast õest arwate?

Õpetaja. Noh, tema ei mõista mind
ja wihastab minu üle. Ta ei suuda
aru saada, et mina kui õpetaja oma
kõgudusega elama pean. Tema ta-
haks; et ma oma perekonnaga elak-
sin.

Kiike. Kas see kõik on?

Õpetaja. Ja - aga küll see ära kaob.
Kui juba nähtakse, et siin mitte
mõne tühja tuju või narrusega
tegemist ei ole, jääwad nad rahulise-
maks, ja kui nad alles ainawad,
kui õnnistusriikas minu töö on siis

voime ka varsti võitu¹⁹ pühitada. Pika
päale ei junda üksigi võimhäa vastu
leista.

Riike. Arvate?

Õpetaja (juurelt ja õiglaselt). Jah,
seda arvan ma küll.

Riike. So? - Ja see ei ole teie filmis-
weel inimestest aratanud, et teie herra
ifa ennaft enam jalgugi fiin ei näita?

Õpetaja (pifut kohkudes). Ja, seda
küll - aga ma tean ju - et ta minu
pärast muurellet ja minuga ühes-nõuus
ei ole.

Riike. Waremat tuli ta aga siisgi

Õpetaja. Seda küll -

Riike. Ja tema külas kõik oli teile
alati juureks- rõõmuks - on mul
õigus?

Õpetaja. Kindlasti on teil õigus - oma
emale olin ma alati pifut wõoras.

Riike. Ja mispärast ei tule ta nüüd
enam?

Õpetaja. Tal on wift küll palju tege-
mist, arvan ma. Dagmar lähendas

juhusmisi misagi jelleparast
Riike. Teie õde?

Õpetaja. Ja

Riike. See teab jeda

Õpetaja. Mis teie jellega arvate?

Riike. Teie õde on juudi, et teie ija enam ei tule.

Õpetaja (kõvasti tagasi tõrjudes).

aga ei - ei! Teie mõistate minu
 õde täiesti valesti.

Riike. Arvate?

Õpetaja. Aga täitja ja täiesti.

Päalegi, mis olesks temal jellest
 kaju, et minu ija enam jia ei tu-
 le?

Riike. Teie ija armastab teid liig
 palju -

Õpetaja. Ja jelleparast -

Riike. Ei ole häa, et ta jia tuleb.

Õpetaja. Aga misparast juis arnult?

Riike. Võiks rahu majasse saada,

õpetaja herra.

Õpetaja (raputab tummalt peäd). Mis
 peate teie küll läbielanud olema, et

teie inimestest nõnda mõelda võite!
Riike. Ma olen mõndagi läbi ela-
nud.

Õpetaja. See oleks judameta teguviis
Dagmari poolt.

Riike. Ja judameta ei või teie ode
olla, arvate te?

Õpetaja. Ei, seda ei või ta mitte.

Riike. Mitte kellegi vastu?

Õpetaja. Ei —

Riike. Ka mitte näitufeks oma mehe
vastu?

Õpetaja (woõrastades). Oma mehe
vastu — jelle vastu veel kõige vä-
hem. See kannab teda kätte pääl!

Riike. So — na! — Jätame seda — minu-
gi pärast! Aga ärge pange pahaks,
õpetaja herra, naesterahwaste üle
ei või teie küll oma jettis-jeletä-
raid ettelugemisi pidada.

Õpetaja (nature närviliselt). Ja
mis teie siis jelle tähendusega, tema
mehest, arvate?

Riike. Et teie õde tal supi ära foolata

52.
woiko, arwafin ma

Õpetaja (kõijelt). Nüüd usun ma
peaegu, et teie oieti riidu külwate,
milles teie minu õe wastutajako-
teete.

Riike (chmatanult). Ei, jumala
pärast, õpetaja herra, ärge ainult
jeda arwake! Teie olete ju alati
minu wastu nõnda häda olnud -
kohe esimelst päewast laadik, ja mi-
na olen ju teile ka nii tänulik, -
tõepoolest, ma woiksin enim ühe
ilmajüüta lapseli häda teha, kui
teile.

Õpetaja (waikib).

Riike Uskuge mind, õpetaja herra!
Uskuge mind! Surra tahaksin
ma jalapäält - kui see mitte tõsi ei
ole!

Õpetaja (lihtsalt). Ma usun teid. -
Aga mis asi see oli minu õest ja
teie mehest?

Riike (wähe kohmetult). Ja, waada-
ke - aga teie saate wüimaks-kurjako-

weel? — (^{53.} Õpetaja raputab pead.) No, waadake. — Kuuleb ju nii mõndagi teiste tüdrukute käest, mis teie mitte ei kuule. Nõnda olen ma jüis kuulnud, et teie proua õde kodus ohjad oma käes hoiab ja et ta mõnikord nii — nii naturkene wali on oma mehe wastu. Õpetaja (külmalt tagasi tõrjudes). Ah, teenijate lora! Ärge mul ialgi sellega tulge! — Oli see kõik?

Riike (tõeliku tooniga). See oli kõik õpetaja herra, see oli kõik! (Kõrval) Andku jumal walet andeks!

Õpetaja (wähe aja järele). Noh, wali otjas?

Riike. Ei.

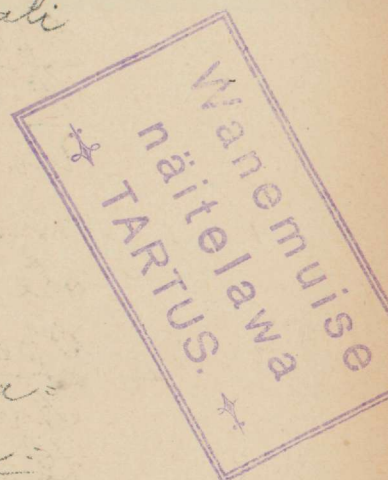
Õpetaja. On ju ka päris rõõm, et teie majas olete!

Riike. On ka.

Õpetaja. Ja jüis otjustawal filma-pilgul — (aimab tema endist liigu-tuht järele) Käewarred!

Riike. No — ja, pilgake aga!

Õpetaja. Peil on ka weel mõnda muud.

Riike. Näitufiks⁵⁴ -

Õpetaja. Näitufiks - juu -

Riike (kunna tema poole pöörab). Ütel-
ge õige, kas teie laakfite jutluff pida
da, ilma juuta?

Õpetaja. awalikult ütelda, ei.

Riike. Noh, siis ärge patustage
minu juu vastu. Selle olen ma õi-
gel teil jaanud.

Õpetaja. Seda ma ujuu.

Riike. See on tükkike paranduff,
kui te teada tahate. Kui ema
juu, ütles-ija (ufkumata toonil). Kas
siis nüüd juu ka juunud on, kohtri
herra? Alles pääle selle ufaldas ta
tuppa tulla.

Õpetaja. Igatahes on see lõbus pä-
randus. Aga nü röömus, nagu mi-
na, ei ole teie weel ammuugi mitte.
Nü röömus ei ole keegi. Nü röö-
mus wõib ainult üks õpetaja olla.

Riike (temaft üle, nagu lapfele). Ah,
juunal, õpetaja herra!

Õpetaja. Ei, uskuge mind - see on

nõnda! Avatud südamega inimes-
te keskele minna ja avatud süda-
meid eest leida. Jelle tarwis peab
usk olema! Täevas-woib lahti
minna, kui ainult ufutakse!

Riike. Teie ufute tööpoolest —

Opetaja. Jah, nagu armija jumala
pühapäeva laps. Ja ma leian us-
ku. Kuhu ma lähen, läikivad silmad
wastu. Ja ma tahan igale poole
minna! Ma tahan wahesiinad
maha kiskuda ja ufaldust lunda.
Minu walge rahulipp peab igal
katusel lehwima! (õnneliku woidu-
rõõmuga) Waadake, jeda tahan
minna! Ja mis teie nüüd tahate?
Riike (kuiralt). Tahan lõunat
teha, opetaja herra!

(Georüie.)

Teine waatus.

Leelama tuba. Emelõunat kell 10. Riike puhastab mööbleid tolmuft. Wäljas selge päike ja paiste.

Kingjepp Schmidt (tuleb tafa ja tähelepannemata läbi aia ja rõdu. Tal on pühalikult wanamoeline muft kuub seljas ja näib väga tofi-
ne wälja. Tuttab pühaliku kind-
lusega „aunnehe“ tooni. Ta armas-
kab väga oma aunuse ja tubli-
usega hoolelda. Tere hommikut!
Riike (hinnatab). Island Jumal!
- Käige aineti nõnda, et seda kuul-
dakse! - Tere hommikut! Mis te
siis soovite?

Kingjepp (naeralt nähtawa pilk-
liku naeratusega). Ma tahaksin
õpetaja herraga kõnelda.

Riike. Ei ole kodus - praegu -

Kingjepp. Siis tohin ma küll
keda otsima jääda.

Riike. Ei, seda ei kõhi teie mitte.

Kingsepp. Ja mis pärast mitte?

Riike. Sest et see liiga kaua kestaks.
Ta on haiged vaatamas.

Kingsepp. So. Hm. See on õige paha.
afi on tõeline. Koguni väga tõeline.

Riike. No noh - kuidas te siis wälja
näete? - Jumala pärast, ärge ainult
niisugust nägu tehke! Teate, see
ajab aruvali inimesele ju hirmu paa-
le!

Kingsepp (jälle kerge pilkawa naeru-
ga). Ma pean õpetaja herraga üko-
tõeline jona rääkima.

Riike (naerab). Teie - õpetaja herra-
ga? Noh, andku taewas-teile terwist
ja mõistust!

Kingsepp (kihwtise pilguga). See on
nõnda nagu ma ütlen. Mina olen kui
rahulik ja korralik inimene tundud.
Keege ei pea minult ütlemas, et ma
rahutumate elementidega koos asju
ajan.

Riike. Na - tulge siis täna pärast

koimat tagasi. 28.

Kingsepp. Täna pärast lõunat on juba hilja.

Riie. Jumalukeene, nii kaua jõuate ehk veel välja karmatada.

Kingsepp. Mitte minule ei ole hilja.

Riie. Kellele siis?

Kingsepp. Opetaja herrale.

Riie. Na - kuulge õige - teil on mis - õpetaja herralt niisugusel toonil kõnelda, et - mis - teil siis õieti on? Teie olite ju muidu nii jumala kartlik ja sõbralik - kui te siin käifite! Nüüd ühekorraga -

Kingsepp. Hoopis - teist - niisugusel inimesel saavad õpetaja herraga veel kõnelda - ja veel koguni teist - niisugusel toonil.

Riie (väljapahvatades). Ja - mis - see siis - teile nõnda läheb? - Tühad ja tühine, niisugust häbenatust ei ole veel kuulnud!

Kingsepp. Rahustage ennast - mina ei saa muud tegeta, kui seda, mis

ma tegema pean. ⁵⁹ ütlege õpetaja her-
rale, et ma jeda mitte häärmelega
ei tee. Hääd päewa! (ära)
Riike (ühe filmipelgu kokkuel, kaad-
ludes). Ja - mis see siis on? (Läheb
ukse juurde ja vaatab minejale järele)
See on. õieti imelik - (Kaalub jälle,
siis näeb wana Kriščani aias) Kuul-
ge, Kriščan -! Jafand jumral, see
magab juba jälle! (Kuulab kõvemi-
ni) Kriščan! - (Kriščani hääl
aiast) Na midugi - nüüd on kell
kõnnikust kümme, aga mitte õhtust!
Kas mõistate? (Kriščani hääl pa-
hastelt aiast) Na siis ärge magage!
(Jälle tuppa) Ei - ei - see kingsepp!
Sellel on midagi es - see on kindel!
Voh, jeda ma juba arwasin! Kui
niisuguse Pigi - Petroiga, nagu auusa
inimesega ümber käidakse - siis
peab ju -
Wana Kalamees (tagant par uksest
Kalakorwiga, wäga urisewalt). Pere
hõmmunud!

Riike (chumatab^{60.}). Noh, mis-teie juis
jiit tahate?

Kalamees (lühidalt, näitab korvi
pääle). Kalad - (weel kord) Kalad!

Riike. Noh, juis-ninge ometi kööki!

Kalamees (jämedalt). Käifin juba
jäl -

Riike (rinna wälja firutades). Na, mis
te olete mul meftmagus-mehekene-
ütelge õige, kas te alati niifugune
lõbus jeltfiline olete, kui teil wiija-
kate inimestega tegemist on? Teie
arwate wist küll, siin ei ole waja
anupawlik olla? Na, ninge aga
kööki, ütlen ma teile! Ma olen
just parajasti wäga hääs-tujus!

Kalamees (wõtub urisedes-õina korwi
ja lähleb ära).

Riike (kui Kalamees ära). Niifu-
ke pagana wõmm! (Tennajärele
ära).

(Näitelawa jääb wäheks-ajaks-
tühjaks. Lüh.)

Lwend (ta on päew waremalt põhja

61.
likult linna „waatamas“ käinud ja
nüüd kange Kaspi puks. Tuleb õige küi-
relt fiije, nagu põgenedes. Wana Kri-
shan kombidab tema järele, Jätke
järele, ütlen ma, jätke järele!

Krifchan (ärewalt). Ei, ei! Ma
pean seda teile jutustama. Opetaja
herra ei saa nimelt temaga walnis.
Ta kiinab mind.

Soend. Jätke järele, jumala päraft,
jätke järele! Mul on maja kõrgu-
ne Kaspi ahastus ja ei saada nii roh-
ket inimlist wiletsust ära kanda!

Krifchan. Aga siis kuulge omesti,
noor herra —

Soend (meeltheitwa liigutufega, kaarab
tema käest kinni ja waatab talle sil-
ma). Krifchan, ma rõägin nüüd
teiega, nagu inimene inimega —
jätke järele! Jumala päraft, jätke
järele!

Priike (tuleb tagant par poolt). Ah,
tere hommikut!

Soend (wäga rõõmsalt). Jumal

tänatud! teie olete ^{62.}efimene inim-
lik siindrus, mis mulle täna juh-
tub! (Teretab Riiket. Krišhan
astub tagasi ja kõheleb tagapool
ümber.)

Riike. Ja - mis teil siis on?

Leend. Kõik on mul. Kasjahas-
tus on mul, nii et kirjeldada ei
mõista, ja kodu-joorjel vanamees
tubafid mööda ümber ja püüab
minu neelda!

Riike. Na - kuulge õige - teie
hakkate ju päris raimustusega
pääle! (Krišhanile.) Noh - mis
siis teie siin teete?

Krišhan (wifel pahastujus mida-
gi arusaamatat.)

Riike. Ma mõtlen, teie tahkfite lil-
lefid kaosta?

Krišhan (Kärsitult.) Ja ja, ja -

Riike. Siin ei kaosta aga lillefid!

Krišhan (wihafelt.) Ei, ei, ei -

Riike. Noh, siis minge aga! Meie
lepime ka ilma teie lõbriga kõneta!

Kriifhan (patroon wälja).

Riike (Swendile). On teil jõnu? Ja see hääd mees kaebab minu pääle! - Aga ütolge õige, kuidas teie pool kodu-ka elatakse?

Swend. Ei tea, nägin tänä hommiku wanameest ainult emalt. Ainult nägin, aga sellest jätkus juba!

Riike. Ihu pagan - see on aga rummal! Kingsepp käis nimelt siin.

Swend (nature wastumeelt pöörduta-
tud). Mis tegune Kingsepp?

Riike. Noh, meie Kingsepp - see wa-
karaskuse Kingsepp, kes neid jumala-
kartlikka jaapaid teeb!

Swend. Teate, ärge kõnelege parem
Kingsepast. Kingsepp! Ma ei tea, sel
jõnal on nii inetu kõla.

Riike. Ei, ei - olge nüüd mõistlik!
Kingsepal on midagi es.

Swend. Siis laske tal midagi olla!

Riike. Aga koguni mitte - tal on
midagi õpetaja herra vastu.

Swend. Kangu vastu? Aga see on

ju lollus! Mis võib siis niisugune
kinglepp teha?

Riike. See p see ongi - midagi ei
mõi ta teha, + kui tal midagi
seljataga taeks ei ole.

Svend. Noh, ja siis -

Riike (tipib otse ette). Nii siis - tal
on midagi seljataga. Saite aru?

Svend. Ei. Aga sellest ei ole rüga.

Ma olen müüa teravama arufaa-
misega.

Riike. Müüd hoidke kõrvad lahti -
teie pool kodus - jaäl on midagi
tulemas!

Svend. Olge mureta! Küll ma
juba neil näppude pääle vaatam.

Teate, Riike, teie olete sieti üks
pagana tiibli poiss!

Riike. Heledkene - mis siis?

Svend. Et teie nii vahvasti ja
truuisti minu venna poole hoi-
ate.

Riike. Na - see on ju iseendest
mõista! Niisugusest inimest peab

65.
igauke lugu pidama.

Soend. Eks ole? - Mina olen temast ka alati lugu pidanud. Juba lapse-
na.

Riike. Seda ma ei tunne.

Soend. Tä oli alati nii tõeline, vaise-
ne ja häa. Mitte sugugi nagu teised.
(Aeratahes.) Mina olen alati
enam tegelikult elu jaoks.

Riike. Na, miks ka mitte!

Soend. Waadake, elu sellel on suur
mõju minu üle. Ma ei tunne üsna lõ-
busalt jaäl fees ümber - ilma et pal-
ju pääd muuraksin.

Riike. Kõige muudugi - nõnda on ju
ka kõige ilusam!

Soend. Eks ole? See rõõmustab mind!
Maailm on õnneti nii suur ja ilus -
jaäl peab õnneti sellest loobu mait-
sena, kui nii igapäevane inimene
oled.

Riike. Na, selleks on maailm ju
olemas -

Soend (wainustatult). Riike - Riike,

teie mõistate mind⁶⁶! Meie kahekehi
jümmime öieti tore dasti kokku!

Riike. Tõesti?

Svend. Aga muidugi - esimeneft nä-
gemiseft jaasid. - Kui ta teid nä-
gin, ütlesin ma kohe: - terhat ja
tuline!

Riike. Noh - ja edasi?

Svend. Ja, muid midagi. Aga sel-
lest on ka küllalt. (Astus lähemale)

Maadake, teie on nii palju terwißt
ja elawußt!

Riike (naeratades). Ah, mis -

Svend (filistab tema kätt). Nii pal-
ju wärskußt ja elujõudu!

Riike (hesmife löbuga). Mis te ei ütle -

Svend. Palju niifugust, mis mind
päris pööraks teie! (Läheb tõmmili-
feks:)

Riike (lahti tahes). Ei, ei, ei - (waa-
tab käiesti naardes tema otja) Noh,
üttele nüüd - kõik üks ja sefama
nummer! Mees jääb meheks! Ol-
gu Berliinis, wõi siin - see on üks pu -

67.
kas! Ja kui põhjamaal mehi on -
need ei ole ka teifiti! Jafand jumal -
ma olin selle nõndanimetatud ar -
mastuse peaeegu üsna ära unusta -
nud! Rõõmustab mind tõesti, feda
koos jälle näha! Ta on just karva -
päält lamafugune, kui sel aastaajal,
kus ma ise veel kaastegev olin - ei
ole teine pörmugi muutunud. Hääd
paranevift, herra studiosus! Mait -
sege nüüd pisut üksildust! (Naerdes
ära)

Svend (ükski, kohkuel). See on keha!
See on nüüd väga keha! Olut ei saa,
sest et vend karplane on, ja ilufat
kõogitüdruskut ka ei saa - see on
jälle oma moodi karplane. Ei, ei,
feda ei kannata ma välja! Kus -
mu müto on? (Kargab toas ringi.)
Minu müto - minu müto! (Kui ta
kiibara leidnud.) Mul on arm! (Put -
ta ära)

Kiire (astub koha päale selle tagant parempoolt
sisse, nirpea kui ta tühja tuba näeb) Namu!
(Puttu järde.) Herra studiosus! herra stu -

68.
Diofus - ' (Svendi hääl aiaft: „Mis on?”) Na,
fiis tulge ometi! (Tuppa tagasi)

Svend (vähe aja pärast rõhutult) Mis teie
fiis oieti minuft tahate?

Riike Mitte midagi! Mis ma fiis
peaks tahama?

Svend Mis te fiis mind hüüate?

Riike Küüda tahhin ma teilt midagi -

Svend No mis fiis?

Riike Kas olete unnaft juba rakustanud?

Svend Ei -

Riike. Noh, istuge ometi!

Svend (pahafelt) Jätke mind rahule!

(Jstub aga fiisgi)

Riike Na - jätke teie mind rahule!

Svend. Olge muureta! Ma ei tea üleüld-
je enam, kas ma ifane või unna
olen.

Riike. Waadake, nõnda jääge ka! Ni-
jugufo-foifurooras meeldite mulle väga
hästi.

Svend. Nüüd jätke aga järele- ja - (tõu-
feb üles.)

Riike. Pff - pff! Jstuge rahulikult maha!

(Tema juures; tõsiselt.) Ütlege õige, teie armastate ometi oma venda?

Loend (naivilt). Tõepoolest ja, Riike. Minagi ole üldiselt mitte üsna jõe inimene, aga teate, kui mul kasfiakas-tus on ja ma olen ei jaa - na, midagi pean ma ometi juama.

Riike Na, vaadake - (filistab tema juukseid nagu lapsel) nüüd olete juba jälle üsna mõistlik! Teie vend on ju ka nii häa inimene.

Loend. Seda ta on.

Riike Na, teate - siis ei tohi muu temale ometi niisugust meelchärina teha. Ta on alati minu vastu nõnda häa - nagu seda enne üksi inimene. Nagu teie vastu, nõnda on ta minu vastu. Sellepärast looksin ma ka enim oma forme olfakt ära - nii tarvis kui ta mul ka töö juures on, kui et ma temale midagi halba teeksin! Teie ei tohi ialgi enam minuga nõndaviisi kõnelda.

Loend (kafa, paludes). Jätke järele! Jätke järele! See on hullum, kui

Kasjahaastus! 70.

Riike. Na, olgu pääle! (Naerataides)

Ma ei olud ja figugi nii hirmus
vihane. Et ma teile meeldin - na,
jeda ei woi ma, oieti ütelda, teile ju
pahaks panna.

Svend (pihut julgustatult) Ei, eks ole?

Riike. Muldugi mitte! Aga ma tahan
teile nõnda meeldida, nagu teie mi-
nule meeldite.

Svend Kuidas see siis on?

Riike. Kui teie hääd olete ja oma wen-
naft lugu peate.

Svend (üana wärsnelt) Tubli! Saab
tehtud!

Riike. Na, waadake! Nii siis: hääd
felfimched!

Svend (tema wäht raputades) Hääd
felfimched!

(Kiaft kuuluse wana Kriifhani häält).

Riike (Kuulab) Pft - taja - (Kuulab
wälja) Nah - mis ma teile ütlen?

Muid on wa' Kriifhan jälle mõne oma-
le koramifexo leidnud! See on päris

kuulmata! (energiliselt rõdude astudes)

Ah jo - see on see!

Loend. Kes see siis on?

Riike Keegi noormees õpetaja herra
Jeltfiit - üks sigarivabriku tööline.

Loend. Tunnete teda?

Riike Muidugi. See on see kõigeparema
terveft selleft Jeltkonnast. (Flüüab
wälja) Herra Christophersen - soowite
õpetaja herraga kokku saada?

Christophersen (aiast). Jah, praali - ma
tulen kohe siia.

Riike. Plus! (Loendile) Nüüd jääge
süa ja laske teda töötaas oodata,
nõnda teeb ta alati.

Loend. Siie jääte ometi ka süa?

Riike Ei. Ma pean kööki. On juba
aeg Jumal - ma olen päris rõõmus,
et see inimene tuleb! Nüüd saab ehk
ometi kingepa üle midagi kuulda.

Loend. Miks keie parem süa ei jää?

Riike (kergelt nokkides). Mis jaoks
siis? Teil ei ole ju mind tarwis. Ma
jätan teid ju kõigeparemasse Jeltfi.

72
Aga, veel kord - häädeks jelt jimees-
teks jääme - eks ole? Tehme oma
afi hästi!

Svend. Selles olge kindel!

Riike. Nõnda siis! (Par. ära)

(väike vaheaeg)

Christopheren (tuleb üle rõdu, õre
lõuahabe, tagafoetud juuksed, walk-
jas ja vähe lokkis. Sinised silmad,
auru ja unistava läikega. Üle tööjär-
gi on puhas kuub tõmmatud. Ülespi-
damine aripaklik, pea arg. Alustufes-
keerab ta pehmet kübarat kohmetä-
melt näppude vahel). Wabandage-
tere hommikut! - Ma tahtsin õpe-
taja herraga kokku saada.

Svend. Minu vend ei ole kodus.

Christopheren. Ah jo. Ja - siis tuleb
ma teinekord tagasi.

Svend. Miks siis? Tule võite ju töö-
koas sõdada.

Christopheren. Ja - kui te lubate -
siis teen ma seda.

Svend. Aga astuge omesti lähemale -

(Christopherjen teeb seda⁷³). Kas meie ei ole koolijelgijelid?

Christopherjen. Kui teie seda nõnda nimetada tahate - meie oleme küll ühervanadused.

Svend. Teie nimi on Christopherjen, eks ole?

Christopherjen. Nõnda küll, noorherra Svend. Mul tuleb nüüd päris selgesti meelde. Teie käifite linnakoolis, mitte maestekoolis.

Christopherjen. Ei, üsna õige, linnakoolis.

Svend. Kas mäletate mind ka veel?

Christopherjen. Miks ei peaks ma seda? See on ometi iferefekt mõista.

Svend. Na, siis ärge rõõmustage ometi nii!

Christopherjen (teeb liigutuse, mis tähendab, et see jünnis ei ole).

Svend. Mis loob teid õieti füia?

Christopherjen. Ja, vaadake, see on üks ifeäraline aji. Meie pidime homme terve jeltfiga lõbusõidu Wildparki

74.
toime panema, aga nüüd keelab
korraga peremees meile ruumid
ära - ilma põhjust seletamast.

Svend. Ah jo! - Noh - leidub ju veel
muid ruumid. Siis-tuie olete ka karskuse
jeltfi liige?

Christopherfen. Ja muidugi - seda ma
olen.

Svend. Aga miks siis öieti? Tüie pole ju
mististi ialgi juur alkoholi jõber olnud?

Christopherfen. Ei, muidugi mitte. Aga
tüie on seda ja kannatawad selle all.
Nad ufuvad, et see häbi asi on, joo vastast-
vaid jookijid tagasi liikata. Tääl peab
neid ju aitama ja neile seletama, et
see eksitus on.

Svend (päälis kaudjelt). Ja, ja - üsna
õige.

Christopherfen. Niiviisi on väga paljud
jeltfi astunud. Pastori herra näeb seda
häämelega

Svend. See on ju kõik väga ilus. Aga
kas teate, jätame selle konnaime. Mina
ei ole juft üsna sellekohase meeleolus.

Kas teie tihiti minu ⁷⁵ wemmaga kokku
jaate?

Christopherfen. O ja! Ma olen alati
jäl, kui ta kõnet peab. Kõige armja-
mini kuulaksin ma teda iga õhtu.

Loend. Temast peetakse küll väga lu-
gu?

Christopherfen. Teadagi - lehttrahwas
kõik.

Loend. Ufute, et kõik jeda teewad?

Christopherfen. Aga see on ometi ihee-
neftgi moista. Meie ei tundnudgi ju
niisugust asja. Ja kõigise on nagu uus-
lu tulnud. Sälal peab ometi tänulik ja
rõõmus olema.

(Kiast kuulukse naesterahwa naeru ja
juttu.)

Pr. v. Keltzen (tuleb konfuliga rõdu
päält). Jätke järele, ma palun teid!
Teie tebarus on nõnda lõbus, et ma
naerust wähe puhkama pean. (Näeb
Christopherfeni, kes tahapole tagane-
nud ja möödal jeda külma woorastuse-
ga.)

Christopherfen ⁷⁶ (kohmetult Soendile).
Kui te lubate, siis tulen ma pärast
poole tagasi.

Soend. Jah, tulge umbes tunni aja
pärast.

Christopherfen. Andke andeks, see ei
lähe mitte. Ma tegin eimast nüüd wa-
baks- ja pean seda aja tööd lõuna
tunni ajal järele tegema. Ma
võin alles õhtul tulla.

Soend. Siis tulge täna õhtu, kui te
oma tööga valmis olete.

Christopherfen. Ja, seda ma tahan.

Hääd päeva! (ära)

Soend. Hääd päeva, Christopherfen!
(Teised hakkasid pane juunalagajad =
mitte tähele.)

Pr. v. Keltzen (Soendile). Palume wa-
bandust - meie ekstitatsione, nagu ma
näen.

Soend (lühidalt). Siguugi mitte.

Malming. Tal oli niisugune kirist -
liku noortemaste seltsi lehk juures,
jellel herra Christopherfenil. Niisuguse

grüne enesjalgaw nägu

Pr. Heltzen (pilkarvalt). Palun, herra konful - ma pean wäga paluma. Jofanda armfari jünger! Wälja walitud hing minu wenna koguduses!

Swend (energiliselt). Mina pean ka täesti paluma. Minu wend peab sellest mehest luqu ja meie oleme jün tema majas - minu teada.

Pr. v. Heltzen. Waadake aga, herra konful! Opetaja herra leiab uusi jüngerid!

Swend. Ma keelan niisugust tooni.

Pr. Heltzen. Ja mina imestan jinnu üle. Kõrged pühadused ei ole figariwabrikutöölised ometi küll weel mitte.

Swend. Sul on üks wüs wööraste juures olekul kõnelda, mis ma lihtsalt jündmataks pean.

Pr. Heltzen (kälmal). Herra konful ei ole kellegi wööras, kõigewähem weel selles küsimuses.

Swend. Kuidas selles küsimuses?

Pr. Heltzen. Noh, jüs lühidalt ja selgesti!

Herra Malming⁷⁸ on praegu meil ühest
läbirääkimisest oja võtnud.

Svend. Läbirääkimisest?

Pr. Heltzen. Ja muidugi, terve pere-
konnaga koos.

Svend. Tohib ka küsida, mille kohta
see läbirääkimine käis?

Pr. Heltzen. Hanfu kohta.

Svend. Pardon - aga mis on herra
konflikt Hanfuga tegemist?

Pr. Heltzen. Teda saad ja näha. Või
arvad ja ehk, meil ei oleks meie möle-
mate venna Mesfia elurüüdist mitte
kord küll? Kuni kaelani, kõrgeamu-
line!

Svend. Siis ütlege endid temast lahti.

Pr. Heltzen. Et ta siis alles sieti
wabalt ümber jooksta võiks - - o, ei!

Svend. Aga mis teie siis teha tahate?

Malming (kes kuni jüraajani taga
pool püüdnud). Kõigepeält muidugi
teie herra vennaga rääkida. - Muidu
võiks- ja veel mõndagi teha.

Svend. Mõndagi? Teie arvate sellega

Küll midagi, mis minu wenda woiks
kahtlema wia?

Malming (Külma pilguga). Ja, jeda
wia just arwafin.

Swend. Ah, herra konful, minu wenna
usk tuleb hallikateft, mida teie sugugi
ei tunne.

Malming. Selle eft tunnen ma. muud
asju jeda paremini.

Swend. Mis on muudel asjadel jellega te-
gemist?

Malming. Nii - mõndagi!

Swend. See kõlab nagu ühwardus; herra
konful!

Malming (Kehital õlgafid). Kui teie
jeda nõnda nimetada tahate. - Lõnade
es ei ole mul kartust. (Pöörab temast
ära.)

Pr. Heltzen. Waata, Swend - meie ta-
hame rahulikult rääkida -

Swend. Koh - ja?

Pr. Heltzen. Lina oled ometi meie
jeaft?

Swend. Leda uskufin ma vähemalt -

Kuni juuni.

Pr. Heltzen. Noh - joo! Hansu terve eluviis on ometi piinlik. Meie peame ometi elama, nagu see meie traditsio-
vide kohane on!

Loend. Hans oli ju ikka teifiti.

Pr. Heltzen (külmalt). Ja, kahjuks!
Jäa esimene abielu ei olnud seifuse-
kohane.

Loend. Meie tahtsime rahulikult rää-
kida, Dagmar.

Pr. Heltzen (ärevalt). Ja, ja, ja!
ma tean seda. (Munetud toonil.)

~ Waata ometi kord tema ema pilti,
kuidas ta jäl ripub. Luitunud siidi-
kludis, imeliste waikfete filmidega
- nii waiksed nagu see tuba, milles
ta oma päewad mööda juatis. Mine
ja waata korraks, kas ja need filmi
välja kannatad. Ma kardan, jäa
on jelle all palju piina tundnud.

Loend. Nad lastivad warakult kin-
ni. Jätame juunud rahule. Mis oli
Hansuga?

Pr Heltzen Jurnal, Soend⁸¹ - ma ütles
sin seda juba. Päälegi näed ja seda
isegi. Koik, mis ta teeb, on nüüpiin-
lik.

Soend Piinlik? See on liige vähe, sest
et sin tema eluga tegemist on.

Pr Heltzen. Ah mis! Tema elu!
Don Quichote elu!

Soend ära unusta, et meie rahulikult
vääkida tahtsime.

Pr Heltzen (metfirult). Ja, ma unustan,
ja tahan seda unustada! Ma ei kann-
nata seda ära! Seda naeruväärt elu!
Jummesed wahiwad otja, nagu oleks Kor-
raga meie wahesord nendega hoopis-
teistfugufeks läinud, nagu oleksime
meie ülesõ pankrotti jäänud ja kõik-
sime ümber, nagu üleüldise kähelapa-
nemise märgilauad! Selja taga aetak-
se kaalad õieli, ja palju ei puudus, et
nad näppudega näitawad! Jga King-
sepp arutab meie perekonna asju!

Soend. Seda jumwab see lootuse järele
ära kanda.

Pr. Heltzen⁸² (tähelepanemata). Ja siis
need asjastud siin majas. Selle nae-
ruväärilise köögitüdrukuga!

Svend. Ei tohi ka oma majas
oma taktuise järele elada?

Pr. Heltzen. Siguugi mitte —

Malming. Teie ei tohi unustada, et
jelle inimesel mitte puhao nimi ei
ole!

Svend. Seda leiti ka alles siis, kui
ta jia majasse tuli.

Malming. Nii siis veel wada küllalt,
nagu mulle näitab.

Pr. Heltzen. Muidugi, herra konful,
see peab ju kõiksugu arvamistele
juhtima.

Svend. Mis sugustele arvamistele?

Malming. Jgafugustele — kordan ma

Svend (wäga kindlalt). Kuidas teie
seda arvate, herra konful?

Malming (kehitab õlgasid ja wai-
kib).

Svend (ärewalt). Herra konful — see
on —

83
Pr. Heltzen (külma nähuga wähele
rääkides). Kõia oma meeleawaldused
kagawaraks - ja. Nii wäga püha, kui
minu wend, ei ole maailm kord juba
mitte. See Joe Jõprus-köögitüdrukku-
ga peab iseenelestgi mõista mustadele
arwamistele wiima.

Swend (taretanult). Lina - Dagmar -
see on - (taha, wäriwä häälega) ala-
tu!

Pr. Heltzen (naeratab pilkawalt).

Swend (enelest ära). Alatu, ütles
ma, - ühe aivaliku tüdrukumõtte-
wis -

Malming (maniffedes). Herra Dahl -!
Swend. Laske mind! Teie ei ole kel-
legi wõoras, nagu te teate ja wõite
pererkondlifi õnnufi maitfeda! Mina
jään oma ütelse juurde. Perwes
linnas, ei leia teie mitte ühte, kõige-
rääbalamate wiimaninade seas all
fadamas ka mitte ühte, kes seda
mõteldagi julgeks, ilma et ta Hanfu-
res - nagu koer häbeneks! Ja jäl -

vaadake - (näitab⁸⁴ pr. Heltzeni paa-
le, kes raiuselt ümal juubel) jäl hä-
beneb keegi ka juba!

Malming (rahustades). Teie olete
muist walesti aru saanud -
Svend. Oh, ei - oh ei, mu herra! Ots-
jelle vastu! Nüüd just alles hakkam
ma teist täiesti aru saama! (äre-
walt läbitoa)

(Põnes wabaeeg)

Õpetaja tuleb wabalt üle rõdu, koh-
kub pisut gruppet nähes, terwitab fii-
kajase wõorasutusega). Teie hommik-
kut!

Svend (mullu ümber, termale vastu).

Ah, jumal tänatud, et sa tuled! (Ste-
nab nätt.)

Õpetaja (laseb filmad ühe päält teise
päält libiseda). Jutt ei näi just lõbus
olnud olma.

Svend. O fiiigi! Wäga lõbus oli!
Meie rääkimises eestkoostmises asja-
de üle. (Ligutusega, nagu ta ette) See
herra konsul on meie perekonna poolt

85
lehtrooftja auru ja ameti pääle seatud.

Opetaja (küfides, imestab).

Malming. Teie wenna kõnewiis on natuke noorustik ja kibe, herra õpetaja.

Opetaja. Ah, mis? Siis ainult kõnewiis on vale ja arjas enes- on tal õigus? Hm, see ei ole mitte esimene wõrrastaw asi, mis mulle tänna juhtub.

Malming. Tohib ehk küfida, kas herra õpetajal midagi halba on juhtunud?

Opetaja. Mitte midagi halba - ainult wõrrastawat, ütlesin ma. Wildparki perekmes keelab meile korraga oma ruumid ära ja ma ei tea auru, mis talle selles põhjust on andnud.

Pr. Heltzen. Selles andsin mina talle põhjust.

Opetaja. Ah jo! See tuli sinu poolt.

Pr. Heltzen ja muudugi.

Opetaja. Ma tänan! (Kumardab)

Pr. Heltzen. P (wilult). Palun! (Kumardab niifamuti)

Opetaja (Konfulilile). Siis teie olete minu perekonna poolt wõlitud ja and -

Malming. Ärge võtke seda nii külmalt
üles, herra õpetaja.

Õpetaja. See võiks asjale kõige kohasim
olla.

Malming. Noh siis, kui teie soovite —
ja, teie isa arvab igatahes, et mina
läbi räägisin.

Õpetaja (valusalt pöördutades). Minu
isa — ?

Malming (kindlalt olja vaadates). Jah,
teie herra isa.

Õpetaja. So. Noh —! Aga siis on küll
kõigepareim, et meie asja meeste vahel
ära siendame. Minu õe viis ei ole
rahulisele asja siendusele mitte koha =
ne.

Dr. Heltzen (pilkaarvalt naeratahes). Ah,
vaata omeli — jul on ka oksaid! See
meeldib mulle peaaegu

Malming. Teie saate aru, et minul
jelle kohta mingit arvamist olla ei
voi.

Loend. Ma lähen ja loodan sinult veel
kuulda saada. (Wäga lühidalt teistele.)

Mul on aum. (Ruttu⁸⁷ ära.)

Fr. Heltzen. Ja mina pean siis mine-
ma. Sin - öieti kahju! Ma olessin
häämelega jääl juures olnud, kui
inimese soo kõrgemate kasside eest woi-
deldakse. (Kumardab Hanju poole,
annab konsulile kätt) Jumalaga,
armas-konsul! (ära)

(Wahedeg)

Õpetaja (läbi toa). Kõige päält
üks küsimus. Kuu seifate siin isa ja
poja wahel. Wabatahtlikult ei tee
seda ükski aumees. Mis-fundis-
teid?

Malming. Maanõunik pööras en-
nast minu poole.

Õpetaja. Maanõunik?

Malming. Jah. Mina ei oleks-ise-
enelehti mõista, seda asja mitte
alustanud, sest et ma teie majas so-
ber olen - kuigi ma asju nü tule-
mas nägin, nagu nad nüüd tulnud
on.

Õpetaja (inestades). Mis asjad woi-
k-

08.
fiivad need olla, mis-^{08.}maandunniku
rahutuks-teevad ja mis-vois-temale
põhjust anda, teie poole pöörata ja
mitte minu poole.

Malming. Ohk loolis ta waft minu
poolt rohkem aruajamist leidma.

Õpetaja. Rohkem aruajamist minu
asjades ja teie poolt - see on omesti
imelik!

Malming. Teie waatate asja pääle
ühemülgelt, herra õpetaja.

Õpetaja. Ah - ma olen uudishimu-
line!

Malming. Mina olen kindlusi wü-
mane, kes teie õiglase kahtmise ja
rohke ande juures kahtleb.

Õpetaja. Olen tänulik.

Malming. Aga teie waatlete asju
oma seisukohalt.

Õpetaja. Ja see on süülik - eks-
ole? See on teotaw, igale töölisle
kätt pigistada?

Malming. Ah tühja! See on mulle
ükskõiks!

Opetaja Noh, mis siis? ^{89.}

Malming Teie tegewusel on tagajärjed, mis poliitilist ametnikku küll rahutuks võivad teha

Opetaja Mina ei mõista ju poliitikat midagi.

Malming See pole see on!

Opetaja Aga ma ei aja ju ka poliitikat.

Malming Teie mitte, aga teie seltsi liikmed.

Opetaja Seda ei saa mina takistada.

Malming Aga teil ei ole tarvis ka seda idendada.

Opetaja Seda ei tee ma ka mitte.

Malming O siisgi - lubage! Kas ei ole teil kunagi meelde tulnud, et teie rahvale võimalust armate, oma üleüldiste asjade üle nõuu pidada?

Opetaja Muidugi - seda ma ju tahan.

Malming Siis oleme meie ühel nõul - jelles punktis? Teie tahate neid ka

vaimlifelst äratad⁹⁰ - kui ma ei ex-
fi.

Õpetaja. Iseeneselt mõista.

Malming. So. - Hm. - Ja teie publi-
kum sejab suuremalt osalt nõnda ni-
metatud alamast rahvast koos.

Õpetaja. (Iseeneselt mõista) Üsna õige.
Teistele ei ole abi vaja.

Malming. Ja teate teie, mis selle
koige tagajärg on?

Õpetaja. Seda tean ma muidugi teada,
- mis õnn, heerra konful.

Malming. Selle tagajärg on politili-
ne jõda, jõda vaeste ja rikaste wa-
hel.

Õpetaja. Kas ei arva teie, et see jõda
iseeneselt tuleb?

Malming. Muidugi - aga teie kiirus-
tate jõda.

Õpetaja. Kii on siis siin ainult aja-
küsimusega tegemist?

Malming. Jah - aga see aeg on raha.

Õpetaja (pilksaralt). O, raha - siis
muidugi.

Malming. Andke andiks - meie äri =
mehed ei või raha pääle mitte juft
nii kõrgilt waadata.

Õpetaja (lühidalt). Ma ei nõua
mingit kõrkust. Ma tahan teile
häämelega tunnistada, et ma
jeda wõitlust mõnelgi tunnil joowi =
nud olen.

Malming. Wõitlust waeste ja rikaste
wahel?

Õpetaja. Jah. Kui ma neid nende
pimedates omikesetes istumas nä =
gin, ofawõtmatalt ja nivalt, laste =
ga, kelle filmad roidunult wilettufes =
kustufivad, siis näitas see mulle nii
hirmus ja ühtlasi kõlbluse wastane
See tegi mind haigeks.

Malming. Siis jaate teie küll wae =
walt meie järelkaalumistega nõuus
olema?

Õpetaja. Misfuguste järelkaalu =
mistega?

Malming. Maanõuunis ja temaga
ihes terve ümbuskond - Ma teie

herra isa - ^{92.}soovivad, et teie wai-
mulik tegevus neiste piiridesse
jäaks, mis siinseid traditsioone ette
määravad.

Õpetaja. Ja mina ei taida seda soo-
vi mitte. Mis siis?

Malming. Noh, ma ei või midagi
kindlat ütelda - aga teid püü-
takse küll wift fundida.

Õpetaja. Mind fundida? - Herra
Konful -! Maanõuniku pool
kõik näib teile pähe hakkanud
olema. Ärge unustage, et mitte
igal maanõunikul arm ei olnud
minu isa majas vastu wõetud saa-
da.

Malming (kehitate ölgasid).

Õpetaja. Ja mis teie siis minult
wõtta tahate? - Amelikuu - wõt-
ke ta! Minu warandus lubab mul-
le täielist wabadust. Minu amet ja
minu õnn puhkab alama rahwa
jüdames. Ja jälle puhkab ta kind-
lasti ja hästi - jelles olge kindel!

Malmring See võib ju olla.

Õpetaja Ja siis veel midagi. Ma rääkisin tumedateft tubadeft ja lootufeta waestest. Päikese paiste ei tungi ialgi sinna fiske. Alati on jäl poolpime ja täis-halba õhku. Koikide halbtuste idud kofuvad jäl - pime wiha, umbufaldus ja kadetus! Ja siis ilmub jäl äärmuse tundisel üks tont. Pimedateft murkadeft wahib ta wälja oma koledate, hübjade filmadega - meeleärakeitmine, herra konful! Meeleärakeitmise filmi ei kannata keegi. Need teewad meffikuso ja ajawad hullumeelsetele tegudele. Võiks ehk olla, et wõitlus, mida teie kardate, vähem kole on kui see. Ütelge seda ka herra maanõunikule.

Malmring. Ma ei unusta seda ütlemata. Kas see aga ka mõju awal-
dab - on igatahes keine küsimus.

Õpetaja. Siis oleme küll lõpul?

Malming. Seda⁹⁴ oleme küll. (Teie
minekut.)

Õpetaja. Veel midagi - enne kui
teie lähete. Leiata teie, et see
gentlemanlike aumärke kohane on,
woitlust niisugusel wiisil tagajelja
takistada, jelle asemel, et seda
awalikult vastu wotta?

Malming. Gentlemanlike - seda ei
tea ma mitte.

Õpetaja. Seda teie ei tea?

Malming. Ei. Ärge unustage, et
mina self made man olen, ma-
dalalt tõusnud, ja et ma seda ae-
ga veel isna hästi mäletan, kus
ma veel mitte gentleman ei ol-
nud.

Õpetaja. Siis muidugi -

Malming. Mis muidugi?

Õpetaja. Siis olite teie kõige koha-
sem mees, keda jelle ülesande jaoks
leida wõis.

Malming. Ka teie herra isa on
asjaga ühenduses.

95.
Õpetaja. Seda ta on kahjuks! Aga
gentlemaniks jäi ta füüsi, kuigi
ta ikka järele andma pidi. Ta saa-
tis teid.

Malming (naeratades). Herra õpe-
taja! ma olen üsna rahuline. Mina
ei lähe ialgi ägedaks, kui mul ta-
gavalt mängides trumbid käes on.
Lis-pistan ma! - olage hästi! (ära)
Õpetaja aritatumt labi too). Lis-
võitlus! - Olgu! mina jään oma
jõprade poole!

Riise (vairkelt takka poolt). Õpetaja
herra!

Õpetaja. Teie olete?

Riise (tõsiselt). Jah, mina olen.

Õpetaja (terma tõsivuse mõju all). Ri-
ise, teil oli õigus - minu õde on, nagu
teie ütlesite.

Riise. Nojah - seda ma ju teadsin.

Aga ärge sellepärast niisugust nägu
tehke! Jumal - kui me kõik ühe-

farmased oleksime - ei jõuaks ju seda
välja kannatada! Teie õde on üsna

96.
wiko-naesterahwas - auru kartus!

Õpetaja. Wiko-naesterahwas - seda ütka-
~~hanna~~) tummista ma õigeko!

Riike. Noh, siis mitte! Siis ei tummista
te seda mitte õigeko. Muudetud ei saa
jelle läbi mitte midagi. Wiko on nii ja
teine teifiti ja armas jumal rõõm-
stab, kui tal kõik see tööriistad koos
on.

Õpetaja. Kas ka tõesti rõõmstab?

Riike. Kga müdugi. Armas jumal
ei ole ju kellegi õpetaja. Löögitüdrukud
on ka tema loodud.

Õpetaja. See naljatate -

Riike. Ja, ei pea seda wafit mitte? Tae-
wakenne - oleme ju kõik ainult inime-
jed.

Õpetaja (hufafelt). Riike!

Riike. Kas ma jälle liig palju ütke-
jin?

Õpetaja. Ei, aga -

Riike. Ja kui ka-tõeko-jääb see
jüisgi.

97
Opetaja Aga see kõlab kõik nii õhniline:
ne!

Riike. Kuidas see kõlab?

Opetaja. Õhniline.

Riike. Õhniline - ei tea, mis see on.

Opetaja (jälle naerdes). Ei, tõesti -
jeda teie ei tea!

Riike. Na, vaadake - siis jätkake võõra-
keelset sõnad omesti kõrvale.

Opetaja. Noh, olgu! (Estetilise lauluga)
See kõlab nii toores!

Riike. Toores - toho? No, jeda olete
nüüd jälle kõrd ilufasti ütelnud! Kas
teate veel, kuidas te see kõrd jeda na-
ärajoonud kapteni matšite?

Opetaja. Jumala pärast - ärge omesti
nõnda rääkige!

Riike. Noh - oli ta joodik, või ei
olnud ta jeda mitte?

Opetaja. No ja, ja, aga -

Riike. Na, vaadake! See lakub
täna veel, kui see tal kuidagi või-
malik on. Kas teate veel, mis te see
kõrd ütlesite?

Opetaja. Ma arvan^õ teadma.

Riike. Teie ütlete. Rõõmsad inimesed ei peaks endi matusepäeva unustama. Surm tuleb ja meie peame temaga arwet tegema.

Opetaja. Õige! Ma tahaksin, et minu õde jelle pääle mõtleks.

Riike. Ja duga peame ometi ka arwet tegema - eks ole?

Opetaja. Kindlasti -

Riike. No, vaadake - ärge siis ainult unustage, et meie kõik inimesed oleme - teie õde ka! See on väga tähtjas.

Opetaja. Miks teie seda mulle ütlete?

Riike. Miks? Teie tahate ometi nüüd elama hakata?

Opetaja. Kuidas?

Riike. Noh, teie teate ju, mis konful teile ütles?

Opetaja. Ja teie teate seda ka? Teie kuulajite siis?

Riike. Muidugi kuulajin ma.

Opetaja (piinlikult puudutatud) Aga

See ei ole tõesti mitte ⁹⁹ juunis.

Riike (kurvalt), ärge nüüd kurjaks-
saage!

Õpetaja Nüfugune aji vaevab mind,
jeda teie teate.

Riike Juunaluse - ja mina tahtsin
teid nii häämulega rõõmja näha -
nüüd wümmaste päewade jes- weel.

Õpetaja. Mis teie ütlete?

Riike. Rõõmja tahtsin näha teid näha -
isna rõõmja.

Õpetaja. Jeda teist arwan ma - jeda
wümmastest päewadest.

Riike (hästi otja waadates) Õpetaja
herra - ma pean ära.

Õpetaja. Teie tahate minu juurest
ära minna?

Riike (otja waatamata). Ma pean.

Õpetaja (kibedalt). Siis lipujuuristik
- ja enne weel, kui esimene pauk
kolandud!

Riike. Mitte nõnda, õpetaja herra -
mitte nõnda! Teie teete mul minema
nü raskes.

Opetaja. ^{100.} Tii ei lähe siis mitte hää-
melega?

Riike. O ei!

Opetaja. Kui teie teha olete, siis
jääkrite jia?

Riike. Kui kaua kui teie tahakrite!

Opetaja. Ja mis teie mind ära
lähete?

Riike. Ma ei või seda teile ütelda,
ma ei või mitte.

Opetaja. Kuu. See ei ole muudu mitte
teie riiga, midagi ütlemata jätta.

Riike. Arge omegi mitte nõnda kurb
olge. Lõpu pärast ei lähe ma mitte
uskuge seda!

Opetaja (ärevalt). Ma tahan põh-
justid teada!

Riike. Noh siis - see ei lähe ju enam.

Perekond tahab ju mind ära saada.

Ma olen teile ainult tee pääl eos.

Opetaja. Tii kuulrite, mis konful
mulle ütles?

Riike. Jah.

Opetaja. Siis teate teie ka, et siin

hoopis teie põhjusel¹⁰¹ mängus on.

Riike See on ju õigus. Kõga teil on ju ka minu pärast mureid.

Opetaja. Arvate teie, et minu perekond minuga paremini ümber käib, kui teie ära lähete?

Riike. Palju mitte.

Opetaja. No näete - siis üteldge mulle ärgi põhjust.

Riike (ahastusega) Ma ei voi seda ütelda - ma ei voi seda ütelda!

Opetaja (valjult). Teie peate seda ütleva.

Riike (arapöörduvalt). Ma olen liig halb.

Opetaja. Liig halb?

Riike (nikkatab). See oli eelmise kord, kus ma õnnelikuks võisin saada - ja nüüd olen ma jelleks liig halb.

Opetaja. Ma ei mõista teid.

Riike (kibedalt). Ei, teie ei mõista mind. Kuidas võisite teie ka mind mõista?

Opetaja. Mis teid¹⁸² piinab, Riike?
Riike (ahastades) ärge siis õmetsi kü-
fige - see ei murenda ju õmetsi mida-
gi. Ma olin ju siin nii õnnelik!
(kairgelt) Ma ei ole ju niisugust elu-
ialgi tundnud.

Opetaja ütlege - peate teie mind
väiklaseks?

Riike (raputab tummalt pead)

Opetaja. Kas olete ial leidnud, et mul
arusaamist ei olnud, kui keegi minu
juurde tuli?

Riike (jüdamlikult). Ei - tõesti mit-
te.

Opetaja. Siis - väärkige!

Riike. Ma ei või mitte - ma ei või
mitte - ma olen ju nii määratud.

Opetaja. On teie minevikus midagi,
mis mina ei tunne?

Riike. Minu minevikus? - Jumalu-
ke, opetaja herra - terve hulk on
jäl ja üks-afi iska ilufam kui
teine!

Opetaja. Siis usaldage õmetsi mind.

Riike. Ufaldama! - ¹⁸³ Kas teate, mis
ma olin? Kelner olin ma!

Opetaja (naeratades). Noh, see ei ole
weel häbi asi!

Riike. Noh - kas teate, ilus ei ole
see ka mitte.

Opetaja. Koht oli ometi wifakas?

Riike. Koht oli wäga wifakas - selle
üle ei wõi midagi ütelda. Kga
wõrrad!

Opetaja. Muidugi teada - jääl saab
nii midagi (maaratus) räägitud -
wifugusel kohal.

Riike. Kui ainult rääkimisega
oleks lepitud!

Opetaja (wäga ehmatatunult). Kui
ainult rääkimisega oleks lepitud?

Riike. No ja - jääl näete nüüd!

Teil on juba hõimja meie ei ole weel
pääle hakanudgi! (wälja pusrkades.)

Oh jumal, laske mind ometi min-
na, kuft ma tulim - teie piimate
mind ainult!

Opetaja. Ugatahes mitte sellepärast, et

104.
See mulle rõõmu teeks. — See oli ju
niifakas joogimaja?

Riike. Seda küll.

Opetaja. Kuidas tulite teie üliõpilaste sel-
le päale, seda elukutset valida?

Riike. Noh, ja ütles, jääl teenid ja
palju ja Schulze Marie ei olnud ka
jugu ilufam kui sina ja sai
üliõpilaste mehele, ja mina — Jo-
hann Jumal taewas — ma olin ju
nii noor ja rumal! (Wahaeeg)
Minu ja oleks pidanud targem
olema.

Opetaja. Seda ei olnud ta kord
mitte.

Riike (teravalt, tema poole). Tä oli
weel targem — ta oli seda teifiti
arwanud — kas jaate sellest aru?

Opetaja (nikutab).

Riike. Na, jääl on teil ju kobe-
riks minu hõrufateft elunähtus-
teft. Ma olin ju nii rumal! Ma
si prints-peab see vähemalt olema,
mõllefin ma! Noh, minu printsid

tulivad siis ka üsna tõesti - ja
 läksivad ka niijama tõesti! Ja
 kuidas nad läksivad! Mitte ühelgi
 ei olnud julgest mulle ütelda, mis-
 pärast ka läheb! Nad waletasivad
 ja pettisivad - ja rabifisivad hirmu
 pärast, et ma neile midagi teha
 võiksin! - Püü, kuidas nad minu-
 ga ümber käisivad! Koik wõtisivad
 nad minult ja lõpuks hakkasin
 ma ainult kõigepahemad arwama
 ja ikka oli mul õigus. Aga siis oli
 ka asjaga ots! - Ei, ütlesin ma
 enesele, - põll eest maha ja wälja-
 jest majast! Kuidas lähed ja huk-
 ka!

Opetaja (tata). Ja siis wõtsite tennis-
 kuse koha?

Riine. Jah.

Opetaja. Miko ei ole teie ialgi sel-
 lest rääkinud?

Riine. Ja, miko? - Õpetaja, kui ma
 teid tubema õppisin, ütlesin ma
 enesele - ja kui saagedaski! - Sa

petad seda meest¹⁰⁶. Ta ei teaagi, kes
tal majas on - aga ma ei või-
nud rääkida.

Õpetaja. Missüraast siis mitte?

Riike (mahalöödud sõnnadega). Ma
ei võinud enam ära minna.

(Paus)

Õpetaja. Ja nüüd lähete teie?

Riike (nikutab).

Õpetaja. Lähete jäädavalt ära?

Riike (nikutab).

Õpetaja. Et teie mind petta ei taha,
sellepärast lähete teie?

Riike (nikutab).

Õpetaja. Ja nüüd tean ma kõik?

Riike (üheksa korda). Ja.

Õpetaja (lihtsalt). Siis jääge.

Riike (surub mehele rõõmuhüüde
alla, viskab õpetaja jalga ette
maha ja tahab tema kätt puudeli-
da).

Õpetaja (kõrjub tagasi).

Riike (tema üs põlvili, pureskab
ägedalt nuuspinna, mis kõik lahutab

ja ära peleb).

Õpetaja (laseb teda nutta ja filitab tema juukseid). Ärges siis ometi enam nutke! Olge ometi rahuline. Arvate teie, et mina alati nõnda olin? O, ma olin kord üsna teistfugune.

Riike (kõstab peäd, läbi pifarate). Ärges nüüd ometi nii häbemätsalt valetage, õpetaja herra!

Õpetaja (karevalt). Ei, ei, ma kinnitan teile — ma olin üsna teistfugune.

Riike. Wüimaks olete teie ka kelnes olnud. Siis võinfiine ju kaherefi kooskõrtfi awada — meie kaks kenakeft.

Õpetaja. No, waadake! Päike hakkab juba läbipaistma! Nüüd tõuske üles.

(Riike teeb seda)

Õpetaja (kui Riike tema ees jifab). Seda si võiks peaeegu uskudagi, et nii mõistlikul tüdrukul nii rumalad mõtted võivad olla!

Riike. Õpetaja herra!

Õpetaja. Noh, siis naerge ometi jälle!

Riike. Oh jumal¹⁰⁸ - olge parem üsna
rait - ma lähen suure õnne pärast
juba päris häbemataks!

Õpetaja. Na - siis kõnelge õnneti!

Riike. Õtewaatuft, õpetaja herra-
õtewaatuft! Muidu hakkab mu suu
suu warsti jälle lõhkuma ja joo-
ütlete teie - (teie ofatades) see ei
ole piinmis!

Õpetaja. Ütelge, mis teie ise tahate!

Riike. Mis ma siis tahan?

Õpetaja. Mis teie ise tahate?

Riike. Minu suul on waba woli -

Õpetaja. Ja muidugi -

Riike. Na, siis peate muidagi kumla
jaama! Küüs tahan ma kingepaft
kõnelda.

Õpetaja. Mis juhuselt kingepaft?

Riike. Teie kingepaft - jeltõji eeft-
seipufe herrast ikka.

Õpetaja. Mis temaga on?

Riike. Muidagi ei ole temaga. Ta on
- si, ma ei ütle õnneti mitte.

Õpetaja. No, rääkige aga ära!

Riike. Ei, ei. Ma ei tea ^{109.} - äga mu juu on tänä nii wiifakas tujus. - Sugugi mitte nii nagu muudu.

Õpetaja. Teie ei jalli teda siis mitte?

Riike. Ei, jäl on keil õigus! Mul on waja ainult temale otja waadata - siis rirub ta mul kõigeilufama päewa ära. Ta käis tänä hommiku siin.

Õpetaja. Herra Schmidt käis siin?

Riike. Ja muudugi, herra Schmidt, armas herra Schmidt. Ta tahtis teiega rääkida.

Õpetaja. Seda teie ta ju jagedasti.

Riike. Ei, ei. Seda ütles ta hoopis teifiti. (Järele tehes) Ta tahta teiega rääkida. Nagu politseinik, teate.

Õpetaja. Noh, ja kui ka! Mingu oma teed! (Rinna pääle tähendades)

Siin afub see, siin! Ja rinna ei pääse nad mitte kallale!

Riike (rõõmsalt). Eks ole? Nii ker- gesti mitte. Teie ei lafe enamast ometi jellest jeltskonnast alla suruda. Teie olete ju enam, kui need kõik kokku!

Õpetaja. Ufute "jeda"?

Riike. Kas ma jeda ufun! Keskest läbi peate teie sammuma, pää püsti - ja siis naerma terve maailma üle!

Õpetaja. Ja mis teie siis teeksite?

Riike. Mina seisan jääl juures ja olen uhke ja kui teie lubate, siis naeran ma kaasa - nii kõigest südamest!

Õpetaja. Kui hämmellega luban ma jeda! (Annab kätt.)

(Eesriie.)

Kolmas waatus.

Teefama tuba.

Enne lõunat. Wäljas on külm ja tuuline. Wihmpesjab ragisedis-wastu aknaruutufid. Rõdu ukseid on kinni. Hall õhk koos.

Svend tuleb hingetult wäljast, palitukrae üleslöödud ja püksi otjad kääritud.

Ta jätab rutuga ukse lahti. Tuul puhub wäljult fiske. Pöörab ümber, paneb ukse kinni. Puhkab õpetaja töötuppa.

Ta leiab selle tühja ja jookseb kobe päale selle paremale poole, hüüab mitu korda läbi ukse. Riike! Riike! "

Selle järel paneb ta riidewarna juures-märja palitu ja kübara ära, keerab püksid alla jne. Kuna ta sellega tegewuse on, tuleb Riike parem-poolt).

Riike (inestades). Mis-niisid lahti on?

Svend. Oodake filmapilek! Selles-jaapefjas on ju kõik hulluks läinud -

ifegi ilm!

Riike. Ja teifiti see siin üleval ei ole. Paris-rütmaks on läinud.

Svend (kes-rakajal rätmis-laanud, raputab). So, nüüd kuulake!

Riike (aralt). Mu jumal - teie näete ju paris-äritatud wälja!

Svend. Olen ka.

Riike. Siis-laduge ometi kord ette, jumala päraft!

Svend. Ladun-hää! Kõhe laate kerwe laengu - kõik on kadunud! (Käib järgneva etendusel ajal ärewalt toas ringi.)

Riike. Ega see ei ole ometi-fugugi võimalik! Olge ometi rahuli - sem!

Svend. Ärge minult rahu nõudke! Selle olen ma hulgaaks ajaks kaotanud. Nii-fugufed närid!

Riike (juures hirmus, pea karjudes). Siis jutustage ometi! Ma suren ju hirmu päraft.

Svend. Pange siis tähele. Leda jeltfi

vihkaval ja terve kõrgem kupaatus,
kas ole kõigi?

Riike Aga muidugi.

Ivend Kes abutas jelle jeltfi?

Riike No - teie herro wend.

Ivend So! Teie peate seda iseenele
mõistetavaks! Teie jaate investama.

Kes toitis seda jeltfi vaimlifelt oma
kõnedeaga?

Riike Noh - teie wend muidugi!

Ivend Kes andis raha, kes ühis-
nendele ruumid ja kes tegi neile wii-
nrafel aastal jõuluringitused?

Riike Teie wend!

Ivend Kes on kõik wäiklased õõru-
mised ära kannatanud ja kekk waen-
laste tuleft läbi käinud?

Riike (Kärsitult). Jumal - teie
wend muidugi!

Ivend Eks ole - minu wend ja ikka
minu wend ja ikka jälle minu
wend! Noh, ja kas teate, mis see
jeltfi on teinud?

Riike. Ei - aga ¹¹⁴ üteldge siis ometi ju-
ba!

Soend. See jelts on - (iga jona tooni-
tades) minu - wenna - wälja heit-
nud!

Riike (surmani kokkunud, haarab
tema käest kinni). Jofand jumal-
see ei ole võimalik!

Soend. Ühifus on minu wenna peade-
gu ühel häälel wälja heitnud. Kaks
häält olivad vastu. Pange jeda ar-
wu tähele - see on tähtjas!

Riike (nagu pähe löödud). Jumala
päraft! (Kordab nõutalt) Jumala
päraft! Jeda ei saa mõeldagi -
ja kuidas see siis tuli?

Soend. Kõigelihtsamal wiisil maa-
ilmas. Ei wõiks-uskudagi, et kõi-
gesuuremad närusused nii lihtsad on!
Ofiti on maanõuunrik kõnelenud, siis
kingsepp, siis mõned kingsepa sõbrad,
siis on häaled ära wõetud - ja aji-
nudi!

Riike (ikka weel nõutab). Jumala

pärast!

Loend (ärewalt toas ringi). Aga
jeda ütlen ma teile - näen ma, et
see Hansu puudutab, teda jüdamepõh-
ja haavab, siis peab see maanõuuni-
ku koer mul pistoli ette, nü teesti
kui minu nimi Loend Dahl on ja
ma üliõpilane olen!

Riike (wälja pürskades). Jah, teil on
õigus - koepoolelt, terve see trobikonid
ei ole paremat wäart! Juweni ära-
härwatatud pearfivad nad jaama!

Loend (wannutades). Minu wend! -
Hans! - Teate - (näitab pildi pää-
le) nüjama hästi wäiko fellele jäl
wastu kõrwu anda! - Need - need -
(poifineje pifarad filmas) - Koerad -
need -! (Lähel kapapole)

(Wahedeg)

Loend (wäheaja pärast pifut kogutult).
Jas mis mee siis nüüd teeme? - Kus
Hans on?

Riike (moteldes, lühidalt). Ja läks-
linna.

Ivend. Na, siis saab¹¹⁶ ka jeda röömlüüri-
nitust varsti kuulda. - Mis meie nüüd
ainult teeme?

Riike. Kõigepäätt rahu.

Ivend. Rahu?

Riike. Ja muidugi - rahu! Rahu ja
rahu ja veel kord rahu! - See on ju
kiel äranõuetud, jateigu, aga enam ei
ole ta rumali ka mitte!

Ivend. Enam mitte - ma tänan!
On teile elus niisugune lugu juhtu-
nud?

Riike. Ei - kus nüüd jeda! Niisugust
lugu peako mulle nüüd juhtunud olema!
- Jumalukene, herra üliõpilane - jeda
tuleb igapäew ette.

Ivend. Igapäew?

Riike. Ja muidugi, tudengi herra - iga
päew! Täna on see õpetaja ja hom-
me naiskelner - ühtepuhku petetak-
se!

Ivend. Aga ometi mitte niisugust
meest, nagu Hans!

Riike. Ei, ei - see p see ongi! Kui

ta jeda ainult liiga jüdamese ei võ-
ta. - Kui ta nõud jälle nükaugel
oleks, et ta naerda võiks! - Täewa-
taadinene, minu juu juu, ära mind
nüüd maha jäta!

Svend (vähe pilkavalt). Tee juu
juu?

Riike. No ja - mis juu mind! Kui
tee maanõunikku furnu-kafe-
mis-meil juu on? Üks furnu maa-
nõunik on meil! Ja ütlege nüüd
ife, mis peab üks elav koogetidruk
ühe furnu maanõunikuga pääle
hakkama?

Svend. Weri on koguni ifäraline
mahl.

Riike. Iga olge nü häa! - Meil ei
ole ju furnu maanõunikku tarwis -
elawat õpetajat on meil tarwis!

Svend. Jgatahes, juu on õige.

Riike. Na, waadake - juu jääge
aga minu juu pääle lootma!
Tääl võib inimene furnu ja
maa all olla - mina kõnelen ta
illega elavaks!

jälle elavaks! 118.

Svend. Kga kuudas te jeda teha taba-
te?

Riike. Jeda ei tea ma ifegi weel. —
Tawake, mis on jis wümati öieti
juhtunud? Et see kinglepp üks naru-
kael on — noh, jeda teadmine juba
ja et need väikesed käsitöölised felt-
jis kellegi kangelased ei ole — ja kes
ütleb jis, et väikene käsitöölise
kangelane peab olema? Selleks
ei ole mees sugugi kohustatud.

Svend. Ja, nõnda waatate teie
asja pääle.

Riike. Ei, nõnda ta just on! Kga
kas teate — see on just karvapäält
nõnda nagu seetapmiel! Kui
jiga weristatakse, röögib ta just
nagu peaks ilm hukka minema.
Kga maailm ei lähe hukka. Ei
tule tal meeldegi, nagu mina teda
tunnen.

Svend. Noh, oma seifukohast on
jääb kaunise õigus!

Riike. Mispäraft? Sellepäraft, et
teda tapetakse. Tuhad ja tuline-
meie oleme onneti aga elavad!

Svend. Lää on teil õigus!

Riike. Na, waadake! siis peame
meie aga na elusejääma! Kui
me siin hädapafunat puhume ja
inimeföö parast murettemise
teiste kooliks jätame - na, siis on
nemad koke pukis ja siis võib niist
üks armast kupatus saada!

Svend. Riike - teie olete üks pa-
gana tüdruk!

Riike. Ärge aga nalja tehke! See
peab küll nõnda olema! Berliini
kõõgetüdruk ja ilma kurafita!
Mis siis alles teised peavad tegema,
kes mitte Berlinist ei ole? - Ei, ei,
ei, hirmutamine küll põõmugi
ei aita! Nõnda on elu ja nõnda
karvitatakse teda - aji nudi!

Svend. Pagan võtku - mul on juba
pifut parem!

Riike. Aga ^{120.} muidugi! Meie ei lafe
endid ometi alla furuda! Nii tu-
gewad, kui meie oleme! Waadake
ainult, see rind!

Svend (lõbustatult). Riike!

Riike. Na, mis te ütlete? Niisugu-
se rinnaga ei wõi ma ometi kloost-
risse minna!

Svend. Ei, tõepoolest mitte!

Riike. Seda ei kannataks kõige-
kõvem klooster wälja!

Svend. Ei kannataks ka! Tulise
pihta — nüüd on mul ka wingu-
mifelt küll!

Riike. Nii on õige! Kas tunnete
wiimaks ometi, et teie mees ole-
te?

Svend. Kas ma seda tummen-kind-
lasti! — Ja ma usun, teie olete ka
kogemata kõmbel undraku fiske
fattuud!

Riike. (Weidra hirmuga). Jumala
pärast, ärge niisugust juttu ajage!
Minu naise loomusega on lugu lüge

Korras!

Levend. Tõesti?

Riike. Oh jumalukene - enam kui mulle armas on - mõnikord.

Levend. Ega teie mul ometi nõrkust tundma ei hakka?

Riike. Ah ei - see on tõesti kena! Niisugune väike mees ja juba nii elav!

Levend. Lubage õige, väike, ehk mitte väike, ma olen füüsi iska mees!

Riike. Loodetavasti!

Levend (tahab ägedalt pääle käratada). Niisid aga -

Riike (tagaastõrjuva näelügutusega).

Lõpp!

Krifchan (tuleb tagant paremalt poolt).

Riike. Noh - mis on?

Krifchan (uripedes). Opetaja tuleb!

Riike. Helderkene - kust siis?

Krifchan. Linnast -

Riike. Leda ma tean, unimüts!

Kui kangel ta¹²² on?

Krifchan. Wejweski juureft tuleb.

Riike. Ja mis teie tahate?

Krifchan. Kirju! Ma pean kir-
jad wafalise wiima.

Riike. Eks ja näe - ja neid taha-
te nüüd kirjutufe koast tuma? See
jätke ilufasti tegemata!

Krifchan teeb jüsqi näs, nagu
tahaks ta kirjutufe tuppä minna).

Riike. Siis jätke ometi! Teie kiire
idafi toimetufe eest ma tänan!

Krifchan pöörab ümber ja lähel
jeespidi wihastades parempoole
ära).

Riike (kui ta ära on, Svendile).

Nüüguine kooljas nimetab en-
nast nüüd ka meheks!

Svend (nature iftedawalt). See oli
kord mees!

Riike. Ja teie?

Svend. Mina?

Riike. Teie tahate kord meheks

Jaada.

Svend (tahab tenna poole).

Riike Hääd päewa! (Ruttu par. poole ära).

Svend (üksi). Na, oota! (Läheb ak. na juurde, et wälja waadata.) Mida gi ei näe wälja - mitte kolme jam. mu pääle!

Õpetaja (astub fiske, kuna Svend ak. na juures seifab. Ta näeb teda, ei hoo. li sellest äga. Surnukahwatu ja keeletu ärewuse pärast. Läheb kohe wärna juurde ja paneb omamärjad riided ära).

Svend. Armas ilm wäljas!

Õpetaja (ei wastas).

Svend. Just nagu fugeifel - ei wõiko uskudaagi, et meil joulukuu on.

Õpetaja (waikib).

Svend Siiatulles raiufin ma kuni pahkluuni porisse.

Õpetaja (kes riiete wõtmisega wal. mis on, lähel ettepoole). Kuidas

(~~see on~~) Kodu lood on?

Svend. Ma arvan, nagu alati.

Õpetaja. So. — See on kehv.

Svend. Sa oled äratatud.

Õpetaja. Nõnda närukselt mina küll ei talitaks!

Svend. Ütle juudame päält kõik ära!

Õpetaja. Terve päev läbi peakfirad ettevalmistused olema. Teenijad peakfirad käskude rohkusel mõistuse kaotama. Ohtul kõik toad valgustatud ja jehampanjer kari-kates. Nõnda pühitsetakse mõitujid!

Svend. Sa nägid linnas?

Õpetaja. Üht inimest nõnda furnu-kallata — nagu putukaft! Wuh, see on inetu!

Svend. Kas ja kingseppa nägid?

Õpetaja. Ei, see ams mees on üleöö edenenuid! Tä ei taha minuga läbi käia.

Svend. Sa peakfid rahulik olema!

Opetaja. Olen ka. Mina¹²⁵ tegin jelle
mehe jimmeks - ja ta näitas, et
tal annet on. Ma olen uhke oma
waliku pääle!

Leend. Mitte nii kibedalt, Hans!

Opetaja. Ennem lobus? Ja miks-
ka mitte? Mina ei ole lobust kau-
gel. Kui perekond ei pühitse, siis ole-
me ometi meie rõõmsad. Mina wõ-
tan narri ameti oma pääle.

Leend. See ei ole sinu kohane.

Opetaja. Minu wäike Leend -
täna olen ma ära näinud, et üks
õpetaja iht nari wõib olla!

Leend. Sa wõtad asja liig jüdamisega!
Mis lähel sulle wünnaks perekond
korda? Wilista nende tembutamis-
te pääle! Mina olen noor ja tean
wäga hästi, et ma midagi ei tä-
henda. Kodus ei loeta mind ühes.
Aga nad peawad imestama, ütlen
ma sulle -

Opetaja. Wäike -

Leend. Na ja "wäike"! Misko ka

mitte? Aga nii¹²⁶ koguni väike ei
ole ma füüsi mitte! Ma tean
väga hästi, mis ma sulle rõõg-
nen.

Õpetaja (naeratades): Sina mulle?
Ivend: Eiko ole? - Ma olen liiga
väike, et midagi rõõgneda! Naata,
Hans - jeda ei ole ma ära teeni-
nud. Lapsepõlves ei hoolinud keegi
minust. Kein kärpifivad minu
kallal, et minust kõblikku pere-
konna lüiget teha. Ema, Dagmar,
kodukooliõpetaja - kõik! Noh,
viimane sai füüsi minust ka nüü-
guine, et mind aarga näidata võis.
Aga minu järele ei küüsinud jelle
juures keegi. Kui mitte fina wähe-
terahel minu tuppä poleks tul-
nud, ma ei oleks kõepoolest tead-
nud, et ma inimene olen. Teistel
oli ikka ainult jelle eest kartus,
et minust täieline lollpea jaab;
ma võin nii kaugele tagasi mötel-
da, kui tahan: fina oli ainuke,

kes minu juurde tuli, ja küsijid
minu järele ja rääkijid minuga,
nagu vennaga räägitakse. (Pöörab
ära, et liigutusest võitu saada) / Wa-
hearg.) Sa ei tea ju fuguigi, mis
see tähendab. Ma olin ju nii läbi-
kaotud, nagu koerakutsikas! Jga
mulitapoisi päale olin ma kade...
Õpetaja (tema juurde). Minu
armas, armas Svend! (Troöstib
teda.)

Svend. Na, näed sa - see on minu
jüü - ja see on kõik, mis ma
olen. Nüüd näed sa küll, et pere-
kond mind alla ei saa.

Õpetaja. Mis hoolime meie pere-
konnast!

Svend. See p see ju ongi, mis ma üt-
len! Ma loon neist lahti, millal
taht - mitte teenidagi ei taha ma
nende poolt! Kahjuga ära, nagu
oksjonil!

Õpetaja (Kerge naljaga). Svend!
Svend. Oota aga ära, kui ma arst

olen, tulen ma ^{128.}fiia ülesse! Siia
afun ma clama - justament fiia.
Waeftid arstin ma fiis ilma hinna
ta. Koix koos - olgu nad haigid
ehk mitte! Koix peavad nad mulle
käpa alla!

Opetaja. Left wõib ju löbu saada.
Swend. Peab ka löbu saama. Pere-
kond peab minu pärast haiguse kae-
la wihastama - minasi arsti teda
mitte! Koix teen ma kaaja, mis
fina teed. Minult mitte karskuse
jeltfi - jeda ei wõi ja minult nõu-
da.

Opetaja. Heidku felle eft! See ei
tee mulle eneflegi enam röömu.
Swend. See ei tee felle enam röö-
mu? (Waimustufega) Waata, see
on see õige! Astu wälja, hakka
jälle lakkuma, nü et nõmm wa-
bifeb!

Opetaja. Jumalapärast!

Swend. No ja. Nukka felle kraami-
ga! Mis kaju felleft halwast elust

võib olla! Ja mõtled liig¹²⁹ palju.

Õpetaja (pilkavalt). Ah, mis!

Õend. Ei, ei - päris tõesti! Ainult mitte palju mõelda! Mina tegin seda varemalt ka. Tead ja, mis-
left wälja tuli? - Mitte midagi ei tulnud sellest wälja!

Õpetaja. Seda võis oodata.

Õend. No ja - mõtle, mõtle ja mõtle ja pärast lähed kõiks teifiti. Siin ehk jäl ei olnud aji mitte korras olnud.

Õpetaja. Ja mis ma päale selle pean tegema?

Õend. See on üsna lihtne! Sa pead oma jutlused nagu hulle maaildis ja

lapsed perekonnas teha, mis juhtub.

Õpetaja. Kõige paremini ei tule juu ja jagage kõne alla!

Õend. Mõnu!

Õpetaja. Sella on ju mind wäljastest.

Õend. No ja!

Õpetaja. Perekonnade on ju õigis-

130.
jäänud. Mul on ju äraandmine
felja taga!

Soend Ja, aga -
Õpetaja. Ufu on nad minult ära
võtnud - (ärevalt) wiletjal wiifil
on nad ka mul ära warastanud!
Nagu rööwliid on nad mind paljaks
riifunud! Ah - jeda ei saanud pere-
kond teha - jeda mitte! Kui ta
minu tööd wikkas - hää küll -
arusaafi! Need teifid aga armastafi-
wad mind - ma uskufin jeda ja cla-
fin sellest, nagu röömus-purjepaat
hommiku tuulest! Ja siis lõpeb tuul
ära, jääb jõuetuks ja nõrgaks ja
joikub ja terve meri lähel haife-
waks-lombiks! Pfu, pfui - see ei ole
merimehe jum!

Soend. Usku ei saa nad sinult omi-
ti mitte wõtta, Hans, usku Jumala
siise - arwan ma - see saab aita-
ma.

Õpetaja. Wõib olla - ma ei tea
mitte.

Levend Ainult võib olla ¹³¹?

Opetaja Ja - võib olla! - Mina nägin taevast ja maad ikka ainult ühe pilguga. Kui fiinalt kütinaks lähed, kuidas võib jäl üleväl kevade olla? Kui ma inimesi uskuda ei või, kuidas võin ma seda äärmiselt uskuda, mis kõigi inimeste pärast on? Ja mis on inimesed? Need, kes mul kõigelaheimal seifavad, need on mind endi jaoks wälja tõuganud. O, Dagmar, Dagmar! Mul on väga torsk öde!

Levend Jäta ometi Dagmar mäh-
gust wälja!

Opetaja Misspärast? Ma olen
kõneld ligemal, kui muudu. Teemas
on midagi kindlat. - Tead ja,
mis minus ikka närib?

Levend Noh?

Opetaja Et ma nõnda, just kui
terwe limma naru ümber olen jook-
nud!

Levend Aga Hanso!

132.
Opetaja. Juff kui naur! - Woi ar-
wad ja, et nad minu piidmist
kiidavad? - Minu moistufe kohta
heidavad nad nalja - ufu feda!
Ma muulen neid naurma ja nad
kohivad naurda - see on see koigepa-
hem!

(Koputatakse. Pastor ja Luend
wahitavad uhe woorastava pilgu.)

Opetaja. Lapse!

Pr. Heltzen helehallis-wihnamant-
lis, mille kott üle paa tommatud.
Marg wihmarawari kaes. Kindad. lo-
bujalt.) Tere lounast, mon frere!

Opetaja (pikkamisi). Tere!

Pr. Heltzen. Palun, nature lobuja-
malt! Paaile kahewortluff lepita-
kse ara. (Heidab paaikoti tagasi.)
Olen ma siis nii kohutaw ilmu-
wus? (Tombab kindad ara juur.)

Opetaja. Kas ja ei tahaks mulle
seletada -

Pr. Heltzen. Koke! - Ainult wihma-
warjuff pean enne lahti jaama.

Mu jalad näevad kole¹³³d välja!
Vaata ometi! (Tõstab kleidikuu
kõrgele.) Wanker peatab mul all
tee ääres. - Sa peaksid tõesti omale
jüa jüsfoidu tee teha lahkma. Oige
laid ja tore - nagu ju öde jüda
armastab! - Na - esüü! Lõpp! (La-
feb kuu alla.)

Õpetaja. Nü jüis, mis ja tood?

Pr. Heltzen. Kõigepäält ühe röömus-
tava perekondlike jündmuse, ehk
parem teatuse; jündmus - tead ja -
na, ärme kõneleme sellest! Noh
jüis - onu Peter Kopenhagenis on
Kammerherraks nimetatud! (Kõi-
gelollem terwes perekonnas) Jüsta-
ment onu Peter selleks väljavali-
tud! Kõige lollem terwes perekon-
nas!

Üvend. Jüis on ta ju jündinud kam-
merherra.

Pr. Heltzen. Oigus, wennake! Ki-
nult igapähe ei ole vaja jüda rinas-
je pista. Onu Peter nõual auksar-

tuff.

Õpetaja. Mis siis muud veel on?
Muu püüdnud aeg jutuseftmises.

Pr. Heltzen. Noh siis - siis minu
käsi! (Sirutab käe vastu) Lõõ
kokku! mina olen rahva feltfi-
mees oma lõpradele!

Õpetaja. Jätame selle! (Pöörab
ümber.)

Pr. Heltzen. Borr - brr - theologili-
ne hirmutus! Sa oled siis arstitud?

Õpetaja. Millest?

Pr. Heltzen. Sellest, mis sa oma ufuks
nimetatad.

Õpetaja. Jah.

Pr. Heltzen. Loovin õinne!

Õpetaja (ära pöördes). Ma tänan!

Pr. Heltzen. Waata mulle korraks ot-
ja! (Õpetaja teib seda) Sa pead mind
pahaks inimiseks!

Õpetaja. Mitte enam.

Pr. Heltzen. Noh siis - siis hoiame
jälle kokku, nagu meie seda wa-
remmatel aegadel tegime. Jäta ufu

teadus ja tule meie juurde, kus ju koht
 on. Carriereft ei või sul puudus tulla
 ja ma tahaksin nii hirmus häimee-
 lega omale kuulja verma saada. Nii-
 juugune, kes igal pool teistest üle astub -
 ha - see oless nii midagi minule. Ratfu-
 tada, Hans, ratfutada, kui teised jala
 käima peavad, see on waft asi! Si-
 nult jelleparast pean ma omal hobusel.
 Mis jina arwad?

Opetaja. Ma ei tea mitte.

Pr. Heltzen. Loo mitte tagajilikkam-
 mine?

Opetaja. Ei, ma tarvitan aega.

Pr. Heltzen. Anna mulle käfi! (Tseb
 jeda) Oled ja minuga pahane?

Opetaja. Ma usun, oieti mitte. Aga
 tänu avalduseks on ka veel wara-
 ne.

Pr. Heltzen. Ole mureta - jeda jaan
 ma juba, kui me alles feltfirmehed
 olesme - kui jina hobusel seljas istud
 ja jälle ^{elu} roõmus oled! Minu mees
 peab ^{arvamus} häredaks saama, nõnda tahan

136.
oma jumalad wenda hellitada! - ju-
malaga, potta! (Swendile) Loidad
ja kaaja! (Paneb kindad kätte jne.)
Swend Ma woin jala minna.

Pr. Heltzen Oh - arukartus! Karak-
ter ja määrad saapad! (Ufaldawa =
malt) Koh, terwis, Hans!

Õpetaja (terwitab tummalt).

Pr. Heltzen (wäljaminekul). Lina,
Hans - kui ja oma ameti maha
paned, siis kolid ja ka siit korterist
wälja?

Õpetaja. Jüeneftgi mõista.

Pr. Heltzen. Siis chita omale üks-
mõistlik maja? Ja? - ole nii häa!
Lain, arwara jisksoidu teega - nagu
jinn patune ode seda armastab. -
kas tahad?

Õpetaja. Kui ma uuesti chitama
pean - ja.

Pr. Heltzen (rõõmsalt). Sa oled
üks armast poiss! (Wiskab muhu =
kätt) Jumalaga! (wälja)
(Wäike paus.)

137
Opetaja (on oma mõtetega tegevuses).

Soend Hui imelik ta oli!

Opetaja (ei kuule seda).

Soend Kas ja ei leia ka seda?

Opetaja (mõtetest ärgates) Kuidas ja arvad?

Soend Sa tahad üksi olla, Hans?

Opetaja. Ja, ära pane pahaks — ma olen rabe figane.

Soend. Ma lähen juba. Ja tead ja — — pää püsti ja keskel läbi!

Opetaja (ulatab temale kätt) Küllap juba lähel —

Soend. No — maata! (Warna juurde ja paneb riidekoje) So! Ja nüüd välja jelle koera ilma kätte! — Pean ma tänä veel tagasi tulema?

Opetaja. Ei — tänä mitte enam.

Soend Hüva! Tead ja, mis ma nüüd teen? Joona lähen ma, nagu metslane. See vihastab vanameest.

~
Opetaja. Lius ¹³⁸ terwi fers!

Swend. Eimene klaas sinu terwi-
fers, mu pois! Hääd päewa!

Opetaja. Jältenägemiseni! (Lä =
hel ukse juurde, annab kalle
kätt.)

Swend (ära).

Opetaja (üksi). Üksi - taewale olgu
tänu! (Kohkub jelle jõna juures.)

Tõepoolest üksi! (ohkab kergesti.)
Et see nü tulema pidi - (mottes-
seisima.)

Riike (tagant paremalt poolt.)

Opetaja (kohkub kergesti.)

Riike. Andke andeks -!

Opetaja. Pole wiga. Mis te jõowi-
te?

Riike. Ma nägin teie proua õe wan-
kert ära jõitma.

Opetaja. Ja, Dagmar käis siin.

Riike. ärge pange pahaks, aga see on
siiski imelik.

Opetaja. Mitte jõugugi.

Riike. See teeb mind rahutuks.

139.
Õpetaja. Selleks- ei ole mingit põh-
just.

Riike. Ma ei tea mitte - aga teie
kõnelete nii hoopis teifiti.

Õpetaja. Ma olen ise ka teine.

Riike (rohutult). Ja, siis muidugi -

Õpetaja. Jmestate teie selle üle?

Riike (ruttu). Ei, ei -

Õpetaja. Wõi ei tea teie veel?

Riike. Lõusgi, siisgi -!

Õpetaja. Noh siis - (wähe aja pä-
raft.) Teie olete ju nõnda waike-
ne?

Riike. Nii see küll on.

Õpetaja. Olete wiimati oma nalja
kaotanud?

Riike. Seda mitte.

Õpetaja. Siis olge rõõmus. Fehke
nalja - ja kui just olema peab, siis
minu kulul!

Riike (noomides). Õpetaja herra!

Õpetaja. Mis päraft mitte? Kui
ma ise naerda ei wõi, siis olen al-
les päris narr!

Riine. Teie ei ole omegi napp -
Õpetaja. Teie on õigus! Ma olen
jelleks liiga hale.

Riine (noomivalt). Õpetaja herra!
Õpetaja! wälja püskades. Jätke
minu! - Ma olen liig sügawasti
haawatud!

Riine. Waefted inimesed, õpetaja herra.
Saäl ei tohi teie tundmustega
uhkuse ajamist nõuda.

Õpetaja. Waefted inimesed - ja muu-
dugi! Kohutawalt waefted! Niis-
guist waeftust ei näinud ma kunä-
gi enne - ta näeb wäga alatu
wälja.

Riine. Waene näeb ta wälja.

Õpetaja. Hoopis-teifiti, kui mi-
na mõtlefin! - ära, ära jellega!
ära minu filmist! ära jellega!

Riine. Na - mis filmist ära - ei
ole weel maadilmast ära.

Õpetaja. Woib olla. Wõtke, mis
teie tahate - ma annan kõik,
ainult mitte enam näha!

Riike (ohuab kergesti) ¹⁴¹. Ah ja!
Õpetaja. Jumal - kuidas ma nüüd
vaevalt wihkan! Minu pärast maa-
ilmast wälja temaga! Mida wiha-
takse, seda kadumist nähtakse häa-
melega! Sinult minu tuppa mitte
enam - tema hinge õhul on halwa
teidu lõhn.

Riike (toonitades). Herra õpetaja -
Õpetaja. Ah mis - mina ei ole
enam õpetaja! (Purskamisega
Riike poole minnes.) Petetud on
minu! Alatumalt petetud! Koik
on minult ära wõetud, kuna ma
magasin. Ja kuidas ma magasin!
Riike - minu ufaldus oleks kurja-
tegiate fojaristadgi jõuetus-
teinud.

Riike. Ma tean, ma tean!
Õpetaja. Ja siis wõtjivad magajalt
koik - ja kui koik oli wõetud,
siis tükkijivad nad temale kallale
ja wõtjivad talt ka teki ära, nõn-
da, et ta ülesärgates oma paljast

142.
ihu Kuidagi katta ei saanud. Kuu
ta hirmuga kifendas, oli ta ük-
si!

Riike (teeb waigistava liigutuse).

Opetaja. (Ei pane seda tähele).
Ja kes tegi seda? Kes see ometi
oli? — Minu meelest on, nagu
peaksin ma neid inimesi tund-
ma.

Riike. Mitte nii kurvalt, õpetaja
herra.

Opetaja. Teie ei tea ju, kui armjad
nad mulle olivad.

Riike. Ma tean seda — ma tean
seda.

Opetaja. Teie ei tea seda mitte. — Et
ma vanemad ja kodu maha
jätfin, seda teate teie. Aga ma
mitlen teile — kui jumal ise rikkaste
poolt oleks olnud — ma oleksin
wastu pannud ja mäsajaks saa-
nud; ega oleks olnud hingemiste-
lest hoolinud! Nii piirita olen ma
neid armastanud!

Riike (^{143.} seifab tummal).

(Wahhaeg.)

Õpetaja (waisfett). Uskuge mind, Riike, — see ei olnud hästi tehtud! Ei nendele, ega minule! Ma ei tea mitte, mis Kingsepp kätte saada püüab, ja mis maanõunike neile minu kohta ütelnud on — aga warsti saavad need laiali pillatud kivi olemä ja mind on nad nii otjata wäsinuks teinud. See ei olnud hästi tehtud! (Langeb tooli pääle, katab käega filmi. Siis järsku wälja puiskudes.) Jofand jumal taewas, see ei olnud hästi tehtud! (Nutab.)

Riike (tema seljataga paneb käe tema otsa pääle). Õpetaja herra — (wäike wahhaeg, see ei wasta.) See läheb mööda, õpetaja herra!

Õpetaja (ilma üles waatamata). Ei — see ei lähe ialgi mööda. Jalgi, ialgi! See loikab liig siigawasti!
Riike. See läheb mööda.

Õpetaja. ^{144.} Yalgi - ialgi -
Riike - Koik ütlevad nad, ialgi,
ialgi - ja ometi lähel see möö-
da!

Õpetaja (üles waadates). Koik üt-
levad nad - ?

Riike Koik räägivad nõnda. -
Koik. Koik - mina ütlesin ka
jeda.

Õpetaja. See ka?

Riike. Yah, õpetaja herra - mina
ka. - Wõi arvate teie, et mul lõbus
trüü oli, kui ma (enepe ette maha
waadates) - oma lapsega üksi
jäin. - Ma olin ju ka maha
jäetud.

Õpetaja (liigutatult). Riike!

Riike (ikka veel enepette waada-
tes). No ja - ju on nii. Ma tund-
sin jeda ometi ka, kuigi ma ka
ainult naiskelner olin. Ma mõt-
lesin ka: enam ma ei toibu.

Õpetaja. Kga wümako-?

Riike - toibufin ma ometi jälle

ja tarvitajan oma suid¹⁴⁵, nagu ei oleks
midagi olnud! (Kerge petmisega) Nä-
jeda te ju teate -

Õpetaja (toimib üles) Riike -! (Ulatab
lulle kätt)

Riike Õpetaja herra! (Näeb tema
kätt, võtab selle) Na ja - teifiti see
müüd kord ei ole. - Pää püsti, õpetaja
herra! See lähleb mööda!

Õpetaja Ma ei usu mitte. (Lähleb
emmale.)

Riike Aga müidugi lähleb. - Ega
teile ükski niisugune lugu ei juhtu -
ühel on üks häda - teifel teine. Pä-
ris filedalt ei pääse üksigi läbi.

Õpetaja Raskumelus!

Riike Na - minugipärast - aga
hädapafunat puhuda, mis kaju sel-
left on? Teifeko ju ometi ei muu-
tu.

Õpetaja Kas teate, kui palju mi-
nu poolt olivad?

Riike Ja müidugi - kaks tüük.
ki.

146.
Õpetaja. Christophersen ja veel üks pime tööline jäätjamaast töökojast. Küüd ütelnud veel Keegi, et ma kuningas ei ole! Minu õuekond on kaks sigareetfabriku töölist siin ja nendest on teine pime!
Riie. Ütelge õige - kui palju liiskmeid on siis teie feltfil?

Õpetaja. Nelikümmendkolm.

Riie. Na - kas teate, neljakümme kolme hulgas juba kaks amufat - ma ei või parata - ma leiän, et see kaunis palju on.

Õpetaja (wähepe naeratusega). Riie -

Riie. Ja, ja - mina ei ole neid nii palju leidnud. - Ja oma wenda ei arwa teie sugugi ühes? - Na - ja siis mina - amupasklikult ütelda?

Õpetaja. Aga muidugi - ma ei ole kändamata.

Riie. Teie ei tohi seda ka olla. - Täewakene - neli inimest - (Kuna

147.
ka omale vastu rindri lööb). Ja
misjuguksid veel! — Tulgu jäl keegi
ja joimaku meid vaiaeks! Sellele
panen ma värtnad alla! Na-
nu! Meie väime veel väga häs-
ti ofsmanni herrat mängida!

Opetaja Teie korjate kildusid —

Riike. Jah — mis siis muud? — Ja
nüüd mõtelge kord ka teiste pääle,
õpetaja herra!

Opetaja. Seda ütlete teie mulle —

Riike. Ärge pange pahaks — ja —

Opetaja. Arvesta oma ligimeest —
mul on, nagu tunnen sin ma seda
jalmi.

Riike. Ei, ei — teie ei tunne seda
mitte —

Opetaja (naeratades). Konoh —

Riike. Ei — ütlen ma — ei! — Ja
mis te siis öiete teete? Saäl on teil
nüüd oma jelts-waieid inimessi-
kes wabisevad ja wabisevad, et neil
ainult teieks päewaks midagi süüa
oleks, ja jäl nõuata teie, et need

148.
kõhe terve maailma ja maanõu-
niku herra vastu rakkese peakfi-
wad astuma? On see siis armastus-
(Valjaka pahandusega) See on häbe-
matus, õpetaja herra!

Õpetaja. Tänan kõigealandlikumalt
(Pöörab ära)

Riike. Ei, ei - ärge nüüd ära jook-
ke! Kui teie jutult peate, siis pea-
wad teie ka istuma jääma.

Õpetaja. Na olgu - laske oma ufu-
theadis lahti!

Riike. Nüüd pange tähele -

Õpetaja (kerge lõbuga). Teie taha-
te küsimusi ette panna?

Riike (räppakalt kriisku tehes). Ja
muidugi, õpetaja herra - ja - (paneb
käed kõrgelt puusja) Kui teie wasta-
ka ei oska, istute üks-plats ma-
dalammale minu lugupidamisega. Sai-
te aru?

Õpetaja (kumardab pilkavalt nõuus-
olles).

Riike. Siis pange tähele! - Teie

olete esimene, kes siin nü - nü -
nü lahkesti ja jõbralikult in-
imestega läbi käis - eks ole?

Opetaja. Siie käfu pääle.

Riike. Raku - kui paluda tohin!

Opetaja. Edasi!

Riike. Nii siin: need inimesed ei
tundnud enamalt niisugust as-
ja?

Opetaja. Ei, ialgi -

Riike. Ja olivad ülloomelikud -

Opetaja. Nad ütlesivad seda.

Riike. Ja ei valetanud - seda võite
uskuda.

Opetaja. Seda kindlamini oleksi -
wad nad sellest kimmi hoidma pi-
danud.

Riike. Ei, õpetaja herra - see on
müüd koguni vastuokja!

Opetaja. Koguni vastuokja?

Riike. Ja müüdugi - ärge pange
pahaks. See on koguni vastuok-
ja.

Opetaja. Kuidas nii?

150.
Riike. Jümasgi waremalt ei ole
nad jarnast omne tundnud - kas
ei olnud nii?

Opetaja. Muidugi.

Riike. Nagu midagi uut ja ilusat
tuli sellega nende elusse -

Opetaja. Jah.

Riike. Ja nüüd tuleb maanõunik,
tuleb konsul herra ja Kingsepp
ja ütlevad: see ei tohi olla, see ei
ole õige.

Opetaja (tähelepanelikult). Ja eba-
li?

Riike. Ja nüüd seisavad nad jääl ja
hakkavad kartma ja ufuvad, et nad
warastanud on, sest et nad wõtjivad,
mis waremalt ialgi nende päralt
ei olnud. Jofakeni, meie tegime üle-
kohut ja meid tabati teo päält -
see on nende hirm. See ei wainudgi
ka olla, ialgi ei olnud see nii ol-
nud, nõnda uus ja harjumata oli ju
see kõik. Alati olime meie kartnud,
et see kaob - ja nüüd tuleb maanõu-

151.
nime herra firma walele - ja mui-
dugi, jaäl ta nüüd seifab ja ütleb:
see ei ole õige - see on hädaohtlik -
waadake ette! Nüüd tuleb meil was-
tutada. Ruttu ära sellega, sest
meie päralt ta ometi ei ole.

Opetaja. Nõnda, arwate teie, oli
see?

Riike (kindlalt). Nõnda see oli.

Opetaja õnn peaks-kuritöö ole-
ma - niisugune puhas õnn? on
see siis võimalik?

Riike. O ja, õpetaja herra, on küll.
Ma olen juba umbes sellefarnast ära
elanud. Õnne maitsmist peab õp-
pima, ja mõni on selle täiesti
ära unustanud, kuigi õnn mõni-
kord tema juurde juhtub.

Opetaja. Raske meeljus! Raske-
meeljus! Ja füügi - selles on wabasta-
wat -

Riike. Noh - olete nõuus?

Opetaja (paisuwalt). Ja, ja, ja!
(Wiskab näed üles) Jofand jumal,

See on pääsemine! ^{152.}

Priike. No, kas näete, nüüd ei ole teil waja alla poole istuda! Teie mõite siimeseks jääda minu lugu pidamises.

Opetaja (järsku kohkudes). Aga kingsepp? See ei ole wane, mina olen teid ufaldusega üle külvanud ja teie seisis äraandmise esot-
las! Mis teie selle kohta ütlete?

Priike. Mis pean ma selle kohta ütlemä? See mees on närw ja tal ei ole jeda wajagi.

Opetaja. Siis ometi -

Priike. Aga õpetaja herra! Kas siis nüüd närakaid ülepea ei pea ole-
ma? Ei, tõepoolest - nüüd istute
mul ometi üks platsi alla poo-
le!

Opetaja. Aga kas teie siis ei näe,
et see üks niisama palju tähendab,
kui kõik teie kokku?

Priike (kuiwalt). Ei.

Opetaja. Kas teie ei näe, et see üks

Koik waleks-teeb? 153.

Riine. Ei, ei - ärge ometi jälle
pääle hakake!

Õpetaja. Aga minu usk on siiski
kadunud.

Riine. Jumal hoidku!

Õpetaja. Siis waadake ometi arja
pääle nü, kui see on.

Riine. Ja, loodagu mind, kas woi
maha. Mina näen ainult king-
jappa, keda Schmidtiks kutsubakse
ja kes narakas on!

Õpetaja. Mis ma teile ütlesin?

Mõne päewa eest, sellejama koha
pääl?

Riine (tuletab meelde). Ma ei tea
mitte, mis te arvate.

Õpetaja. Üksigi wägi ei junda häd-
dufele pika pääle vastu panna!

See oli ju minu färaw usk, mis
mind wõidult wõidule kandis ja
minu terwet elu pidupäewaks muu-
tis.

Riine (kehatab õlgasid). Ja, iga-

184
päew ei wõi pühapäew olla
õpetaja (kindlalt). Tal ei wõi
enam pühapäew olla - ja mina
olen liig palju õpetaja, et ilma
pühapäewata elada. Seda kardan
ma väga.

Riike. Niind liialdate teie.

õpetaja. Oh, ei - ma ei liialda mit-
te. Maailm on oma fära kaota-
nud - ta ei funda niind enam
joovastada. Teil ei ole waja min-
git liialduft karta. Siin ei ole ju
jugugi kinglepaga tegemift - wä-
hemalt temaga üksi mitte. Te-
mal faab weel palju feltfilifi ole-
ma.

Riike. Seda tal faab.

õpetaja. Ja nende inimeste kätte
pean ma ennaft fõjariistuta
andma? Et nad mind paljaks-tee-
wad ja maha jätarad -? Et ma
oma usu nauriks pean faama?

Riike. Kes fuis seda ütleb? Kui
teie usk õige ei olnud - mis on

Jellega kaotatud?

155.

Opetaja. Minu õnn - see rippus
jäl küljes!

Riike. On nii mitmeid jeltfi õnne-
sid, õpetaja herro - küllap
mõni inka veel üle jääb.

Opetaja. Mina ei kaha keifi -
see teit on mulle liiga halb!

Riike. Suurem oja lepib jellega -
nii wafed on nad.

Opetaja. Wafed kuni läitufeni.

Riike. Nõnda mõtlete teie?

Opetaja. Ja muidugi.

Riike. Ja muidu sallite wafest
nõnda häamelega?

Opetaja. Ja fain ka jelle eest taju-
tud - teie teate seda.

Riike. Nüüd wiskate kõik mine-
ma - ainult jellepäraft, et paar
närakat jäl fias on!

Opetaja. See seifab mul fügawasti
hinges.

Riike. Jätate kõik teie hädase,
kes midagi ei ole teinud - ainult

156.
et nad raafid on?

Õpetaja. Ma teen seda. Ma ei
või seda hinda maksta, mis ma
kord juba maksin.

Riike. Ja, ja. Ühel õpetajal on
hää elu!

Õpetaja. Kuidas nii?

Riike (ettevaatlikult). Ja, vaadake,
ma ei saa parata - kui inimesed
inglid on, siis ei ole õpetajal mi-
dagi teha - ja kui nad inglid ei
ole, - na, siis läheb ta töö juurest
ära ja jätab kõik, nagu ta
on.

Õpetaja (püüdnud tulla, vaikelt).

Mis pean ma tegema?

Riike. Tööd tegema, õpetaja her-
ra, ja filmad lahti hoidma.

Õpetaja. Kuidas seda?

Riike. Ühte armastama ja teist
trepsist alla viskama - just kuidas
juhtub!

Õpetaja. Ja edasi?

Riike. Mitte alati ¹⁵⁷ pühapäeva
kahtma. Armas jumal on
üheainja pühapäeva teinud ja
teigi päivi kuus. Selleks, et see
üks-pareim maitseks, õpetaja
herra.

Õpetaja. Ja ikka edasi! Jätkka
edasi!

Riike (õige jõudamlikult). Ja siis
õige rõõmus olla!

Õpetaja. See ei ole kerge.

Riike (jõudamlikult). See on nii
kerge - kui jeda ainult katju-
da.

Õpetaja (kergelt naeratades). Na-
na!

Riike. Nii imes kerge! (Naerata-
des.) Na, waadake jia! olen ma
rõõmus?

Õpetaja (lõbusaimalt). O, ja!

Riike. Olen ma mõni ingel?

Õpetaja (naerdes). Ei.

Riike. Noh, näete nüüd! - Ja on
mul alati inglitega tegemist

olnud?

158.

Opetaja. Waewalt.

Riike. Noh, näete! Sää! See nüüd ongi! - Jofand jumal - see on ju nii imekerge! Jaska edasi - jisse, jinna nõndanimetatud elusse! Teie ei ole veel katsumud kedagi nii jüdameft häamelega trepist alla wifata?

Opetaja. Ei - jeda küll mitte.

Riike. No, pange tähele! Kui te jeda juba ükskord katsumud olete - siis ei teie terve päew otfa müüd.

Opetaja. Pohoo?

Riike. Ei, ei - küll te näete!

Opetaja. Ümme peab õpitama, ütlete teie?

Riike. Ja, aga - (wäljawiskamine - je liigutus nätegas) jeda õpil nü isna ifeneft.

Opetaja. Kuigi - ma pean jirsji enefele koolmeistri otfima.

Riike (waatab ^{159.} talle naeratades-
otja). Miina oskajin seda kohe.
Opetaja. Seda parem - siis olete
tee ju fündinud koolmeister!
(Naeratades.) Arvate, et minul
annet on?

Riike (kelmilt) Ja kuidas weel!
Kui te mul ainult liig wana koo-
list ära ei jookse.

Opetaja. Seda ma ei usu.

Riike. Ma woin õige wali olla.

Opetaja. Ei tee wiga.

Riike. Nii siis - siin on käsi!
(Ülatab näe, kubu õpetaja fiske
lööb. Wabaja järele.) Ja nüüd
waadake mulle korraks otja! -
Noh, mis te ütlete nüüd? Omas
wanas eas olen weel guvernanteks-
hakanud ja pean õpetajat patust
pöörma! Ütelgu nüüd weel keegi, et
elu lõbus-i ole!

Opetaja (naerab).

(Eesriie langeb.)

